

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

**DIPLOMSKO DELO
LASTNIŠTVO BANK V DRŽAVAH EVROPSKE UNIJE**

Ljubljana, december 2002

KRISTINA KOBE

KAZALO

UVOD	1
1. BANČNI SEKTOR EVROPSKE UNIJE	2
1.1 TRENDI V BANČNEM SEKTORJU	2
1.2 PODATKI O BANČNEM SEKTORJU	5
1.3 LASTNIŠTVO BANK	6
2. BANČNI SEKTORJI POSAMEZNIH DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE.....	9
2.1 AVSTRIJA	9
2.2 BELGIJA	14
2.3 FRANCIJA	155
2.4 GRČIJA	18
2.5 IRSKA	20
2.6 ITALIJA	21
2.7 LUKSEMBURG	23
2.8 NIZOZEMSKA	25
2.9 NEMČIJA	26
2.10 NORDIJSKA REGIJA	277
2.10.1 Danska	30
2.10.2 Finska	31
2.10.3 Švedska	322
2.11 PORTUGALSKA	34
2.12 ŠPANIJA	355
2.13 VELIKA BRITANIJA	37
3. LASTNIŠTVO BANK DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE.....	38
SKLEP	41
LITERATURA	43
VIRI	43
SLOVARČEK TUJIH IZRAZOV	
PRILOGE	

UVOD

Banke predstavljajo pomemben del finančnega sektorja, saj so glavni oskrbovalec prebivalstva in podjetij s krediti. V zadnjih letih se je njihova vloga zaradi naraščajočega števila različnih finančnih institucij precej spremenila. Prilagoditi so se morale novonastali situaciji na finančnih trgih. Opravljanje njihove tradicionalne vloge ne zadostuje več, svojim strankam morajo biti sposobne ponuditi širok izbor storitev, ki niso nujno le bančne. Ostra konkurenca na trgu jih je prisilila, da so poslovanje razširile na druga področja finančnega sektorja. Vse to je vodilo k nastanku novih organizacijskih oblik, med katerimi so najbolj pogoste finančni konglomerati. Z omenjenimi spremembami se soočajo tudi kreditne institucije v državah članicah Evropske unije.

Proces konsolidacije, ki je imel za posledico prevzeme in združevanja znotraj domačega bančnega sektorja, s tujimi bančnimi sektorji ali celo z ostalimi sektorji finančnega trga, je bankam omogočil zagotovitev močne strateške pozicije, ki jih ohranja konkurenčne. Hkrati je omogočil razširitev tako poslovnih kot geografskih področij njihovega delovanja. Banke so postale aktivne tudi na področju uvajanja novih informacijskih tehnologij.

Pomemben rezultat procesa konsolidacije, ki je še vedno prisoten v bančnem sektorju Evropske unije, so spremenjena lastniška razmerja bank. Država se umika iz bančnega sektorja, novi lastniki postajajo finančne in nefinančne institucije in v manjši meri tudi prebivalstvo. Zaradi odprtosti domačih finančnih trgov tujemu kapitalu prihaja do vse obsežnejšega čezmejnega povezovanja, kar ima za posledico vse večjo prisotnost tujih lastnikov bank. Prav slednje povzroča največ polemik v javnosti, ki je do tujih lastnikov zadržana, pa tudi strokovnjaki si med sabo niso enotni o upravičenosti odprtja domačih trgov tujemu kapitalu.

Lastništvo bank je predmet mojega diplomskega dela, v katerem bom skušala ugotoviti lastnike največjih bank po posameznih državah članicah Evropske unije. Glavni vir podatkov o bankah je bila elektronska baza bančnih podatkov The Bankers' Almanac. Le-ta obsega preko 4.000 mednarodnih bank in 278.000 domačih in tujih podružnic v 209-ih državah. Zaradi prevelikega obsega podatkov (za države Evropske unije je v njihovi bazi moč najti kar 8.153 bank in podružnic) sem za vsako državo izbrala le pet največjih bank in podala podatke o njihovem lastništvu. Pri nekaterih bankah so bili podatki o lastništvu nepopolni ali pa jih v bazi podatkov sploh ni bilo. Podatki odražajo stanje v avgustu 2002, saj sem jih takrat nazadnje preverila.

Diplomsko delo je razdeljeno na tri poglavja. Prvo poglavje je razdeljeno na tri podpoglavja. Prvo obsega opis trendov, ki so prisotni v bančnem sektorju Evropske unije. Poseben poudarek je namenjen procesu konsolidacije, njegovemu obsegu in posledicah. V drugem podpoglavju je navedenih nekaj splošnih podatkov o bančnem sektorju, v tretjem pa so podana mnenja različnih avtorjev o primernem in dejanskem lastništvu bank.

Drugo poglavje obsega trinajst podpoglavij, kjer je za vsako posamezno državo članico podan kratek opis bančnega sektorja. Prikazala sem lastništvo največjih bank, ki imajo v domačem bančnem sektorju večine držav velik tržni delež. Danska, Norveška in Švedska so zaradi povezanosti svojih bančnih sektorjev združene v skupno podpoglavje.

V tretjem poglavju so zopet podani podatki o lastništvu bank v državah članicah Evropske unije, vendar so tokrat lastniki glede na temeljne značilnosti združeni v večje skupine, kar omogoča tako primerjavo lastništva bank med posameznimi državami članicami, kot ugotavljanje njegove ustreznosti za banke kot posebne vrste institucij. Na koncu je podan še sklep, ki povzema ugotovitve posameznih poglavij.

1. BANČNI SEKTOR EVROPSKE UNIJE

1.1 Trendi v bančnem sektorju

Bančni sektor Evropske unije je v zadnjih desetletjih tako kot ostali bančni sektorji po svetu izpostavljen številnim procesom, ki povzročajo strukturne spremembe. Od devetdesetih let dalje je v njem prisoten proces konsolidacije, ki se je v zadnjih nekaj letih še posebej okrepil. Zaradi tega procesa postajajo banke vse večje in kompleksnejše, njihove storitve pa vse bolj raznovrstne, saj ni več tradicionalnih meja med posameznimi finančnimi segmenti. Sedanji trend konsolidacije so pospešile inovacije na področju informacij in komunikacijske tehnologije, ki so povzročile nastanek novih bančnih produktov in znižanje operacijskih stroškov. Nove tehnologije pa zahtevajo nenehna vlaganja v razvoj, čemur lahko sledijo le največje banke. Pri vsem tem je pomembna vloga Evropske monetarne unije, ki pospešuje integracijo finančnih trgov in s tem tudi oblikovanje enotnega konkurenčnega bančnega okolja. V procesu konsolidacije v Evropski uniji ločimo štiri različne tipe prevzemov in združitve: med domačimi in mednarodnimi bankami ter združitve in prevzeme, ki vodijo k oblikovanju domačih in mednarodnih konglomeratov¹.

Liberalizacija in globalizacija finančnih trgov sta v zadnjih desetletjih povečali bančno konkurenco, zaradi katere so se zmanjšali dobički bank. Banke so na nastalo situacijo reagirale z vrsto prevzemov in združevanj, s pomočjo katerih zmanjšujejo stroške in povečujejo kapital, kar jim pomaga pri doseganju večje fleksibilnosti in diverzifikacije poslovanja. Glavni motivi evropskih bank za udeležbo pri procesu konsolidacije so torej doseganje ekonomije obsega, širša ponudba storitev, možnost ponujanja storitev tudi večjim strankam, konkuriranje mednarodnim bankam, hitrejša rast bank oziroma možnost njihovega

¹ Finančni konglomerat je finančno storitveno podjetje, ki je dejavno vsaj na dveh ali treh različnih področjih finančnih storitev. V primeru, da nekatere dejavnosti opravljajo hčerinske družbe, morajo biti netradicionalne bančne aktivnosti in letna poročila teh družb konsolidirana. Finančne storitve, ki jih ponuja konglomerat, obsegajo tradicionalne bančne storitve (zbiranje vlog in izdajanje posojil), storitve, povezane z vrednostnimi papirji (trgovanje z osnovnimi in izvedenimi finančnimi instrumenti, zavarovanje dolgov, zavarovanje novih izdaj delnic, borzno posredništvo, investicijski management) in zavarovanje (Vennet, 2002, str. 260).

vstopa na tuje trge, diverzifikacija poslovanja, ki obsega tudi ostale nebančne finančne storitve in optimizacija strukture kapitala. Banke z združevanjem dosežejo večjo diverzifikacijo, so bolj fleksibilne, imajo bolj razpršeno tveganje, zaradi česar so bolj učinkovite (Zajc, 1998, str. 5).

Druga bančna direktiva bankam držav članic Evropske unije dovoljuje oblikovanje finančnih konglomeratov in lastniške deleže v nefinančnih podjetjih. Prav tako je dovoljeno ustanavljanje univerzalnih bank, diverzificiranih bančnih institucij, ki imajo lahko lastniške deleže tako v finančnih kot nefinančnih podjetjih. V državah, kjer je univerzalno bančništvo sicer dovoljeno, pa so v finančnem sektorju vseeno hkrati prisotne vse oblike: finančni konglomerati, univerzalne in specializirane banke. Pomemben indikator diverzifikacije finančnih institucij je delež neobrestnih dohodkov v celotnem dohodku. Pri finančnih konglomeratih mora delež neobrestnih prihodkov znašati nad dvajset, pri univerzalnih bankah pa nad pet odstotkov. Finančni konglomerati so dohodkovno bolj učinkoviti od svojih specializiranih konkurentov, pri stroškovni učinkovitosti pa so boljši le pri netradicionalnih bančnih aktivnostih. Univerzalne banke so tako stroškovno kot dohodkovno bolj učinkovite od specializiranih bank. Nadaljnja ekspanzija finančnih konglomeratov in univerzalnih bank v Evropski uniji torej lahko pripelje k bolj učinkovitemu bančnemu sistemu (Vennet, 2002, str. 254-282).

Zaradi specifičnosti bančnega sektorja je število čezmejnih prevzemov in združitve v finančnem sektorju manjše kot v nefinančnem. Za bančni sektor je namreč značilna asimetrija informacij, prav tako pa tudi stroge zakonske omejitve, ki predstavljajo oviro čezmejnemu povezovanju. Ključna determinanta pri odločitvi za razširitev poslovanja v tujino preko prevzemov in storitev je velikost banke, saj večje banke iz držav z razvitim bančnim sektorjem pogosto iščejo dodatne priložnosti za dobičke v tujini. Prav tako imajo banke z večjim deležem neobrestnih prihodkov bolj pogosto tuje lastniške deleže, verjetno zaradi večje inovativnosti in agresivnejših strategij. V procesu internacionalizacije je učinkovitost bank pomembnejša od stopnje ekonomske integracije med državami, kar naj bi pomenilo, da so banke s tujim lastniškim deležem v povprečju bolj učinkovite, vendar to ne povečuje njihovih možnosti za pridobitev večjega tržnega deleža v tujini. Številne študije nasprotujejo temu radikalnemu pogledu, saj so pokazale, da so tuje banke v splošnem manj učinkovite od domačih konkurentov (Focarelli, Pozzolo, 2001, str. 2334-2335).

Prevzemi in združitve mednarodnih bank na območju Evropske unije niso pogoste, saj se banke iz Evropske unije raje širijo na razvijajoče se trge. Proces konsolidacije, povezan z nastankom konglomeratov, ima za posledico nastanek regijskih skupin (primer: Nordea). Konglomerati v Evropski uniji najpogosteje združujejo bančništvo in zavarovalništvo. Zaradi razvoja elektronskih distribucijskih kanalov pa prihaja do povezovanja med bančništvom in telekomunikacijami.

Za bančne skupine v Evropski uniji je značilno, da najprej utrdijo svoj položaj na domačem trgu in šele nato razmišljajo o čezmejnih povezavah, kar je razvidno tudi iz tabele 1, saj se velik del združitvev in prevzemov zgodi znotraj posamezne države, manj je povezovanja bank z državami izven Evropske unije in najmanj med samimi članicami. Zaradi združevanja kreditnih institucij prihaja do zmanjšanja njihovega števila, kar ima za posledico večjo stopnjo koncentracije na domačih bančnih trgih. Povprečni delež bančnega poslovanja petih največjih bank se je v obdobju 1990-2001 povečal od 50 na 60 %. Deleži se po posameznih državah Evropske unije razlikujejo, v skandinavskih državah znaša stopnja koncentracije od 70-90 %, v Nemčiji, državi z najbolj razpršenim bančnim sistemom, pa komaj 20 %.

Tabela 1: Število bančnih združitvev in povezav v Evropski uniji

BANČNE POVEZAVE IN ZDRUŽITVE	1995	1996	1997	1998	1999	PRVA POLOVICA 2000
Znotraj posamezne države	275	293	270	383	414	172
Znotraj Evropske unije	20	7	12	18	27	23
Z državami izven Evropske unije	31	43	37	33	56	39
Skupaj	326	343	319	434	497	234

Vir: Mergers and acquisitions involving the EU banking industry, 2000, str. 10.

Skupna vrednost prevzemov in združitvev v bančnem sektorju v zadnjih letih narašča zaradi vse večje vključenosti večjih bank v ta proces. Banke si tako prizadevajo utrditi svoj položaj na domačem trgu in razširiti svoje poslovanje na druge trge. Do konsolidacije je prišlo tudi na področju investicijskega bančništva, ki je največji vir neobrestnih prihodkov bank, zato je njegov vse večji pomen razviden tudi iz strukture prihodkov bank. Leta 2000 so neobrestni prihodki bank predstavljali 52 % skupnih neto prihodkov, leta 1996 je bil delež manjši od 30 %. Na tem področju je konsolidacijo spodbudila želja po globalni prisotnosti in ponudbi širokega izbora bančnih storitev. Neugodni pogoji poslovanja, nastali zaradi ostre korekcije trga delnic v drugi polovici leta 2000 in posledično manjša aktivnost na primarnih trgih kapitala so razlog, da so bili prihodki od investicijskega bančništva v letu 2000 manjši.

Posledica ustanavljanja finančnih konglomeratov so zabrisane tradicionalne meje med bančništvom, zavarovalništvom in upravljanjem premoženja in nastanek hibridnih finančnih produktov. Banke nimajo več tradicionalne vloge kreditnih institucij – zagotavljanja kreditov, trudijo se za široko ponudbo storitev. Zaradi zmanjševanja stroškov in pridobivanja novih strank so začele uporabljati alternativne distribucijske kanale. Podružnice so sicer ostale glavni kanal, razširila pa se je uporaba neodvisnih posrednikov ali franšiz.

Internet ima velik potencial za spremembo načina, kako banke sodelujejo s svojimi strankami. Večina bank v EU kombinira tradicionalno bančno poslovanje z internetnim bančništvom.

Internetno bančništvo torej razvijajo obstoječe banke, saj je delež internetnih bank v Evropski uniji zelo nizek. Razširitev internetnega bančništva je bila do sedaj najhitrejša pri trgovanju z vrednostnimi papirji in pri standardnih storitvah, povezanih z bančnimi vlogami.

Tabela 2: Prezvemi in združitve bank držav članic EU

	1990-1997	1998-2001	1990-2001
Skupna vrednost (milijonov evrov):	201739	333664	535404
Od tega (v %):			
Domače , znotraj sektorja	61	66	64
Domače, medsektorske	17	14	15
Čezmejne, znotraj sektorja	8	13	12
Čezmejne, medsektorske	14	7	9
Povprečna velikost (milijonov evrov)	412,6	1174,9	729,8
Domače, znotraj sektorja	475,8	1345,9	861,6
Domače, medsektorske	310,5	1131,1	549,1
Čezmejne, znotraj sektorja	246,9	1064,2	606,5
Čezmejne, izven sektorja	58,1	605,0	570,4

Vir: ECB: Annual Report 2001, 2002, str. 138.

Z naraščajočo konkurenco na domačih bančnih trgih in ugodnimi možnostmi rasti na tujih trgih je povezan proces internacionalizacije. Veliko bank se širi v bližnje države zaradi podobnega jezika in kulture; grške banke se tako širijo na Balkan, skandinavske banke v nordijsko in baltsko regijo, španske banke v Latinsko Ameriko, avstrijske, belgijske, francoske, nizozemske in italijanske banke pa v osrednjo in vzhodno Evropo. Znotraj EU je prišlo do velikega števila čezmejnih transakcij, kar je imelo za posledico povečanje tuje komponente na domačih bančnih sektorjih.

1.2 Podatki o bančnem sektorju

Leta 1999 je bilo v državah članicah Evropske unije 7.969 kreditnih institucij, od leta 1994 se je v vseh državah njihovo število zmanjšalo za 16,5 %, razen v Grčiji, kjer se je povečalo za 5,1 %. Največji padec kreditnih institucij so zabeležile Portugalska (-27,5 %), Belgija (-27 %), Španija (-24,1 %), Francija in Nemčija (pri obeh -18,2 %), najmanjši pa Nizozemska (-2,3 %), Danska (-3,4 %) in Luksemburg (-5,4 %). Članica z največjim številom kreditnih institucij je Nemčija, sledijo ji Francija, Italija in Avstrija. Kreditne institucije v Nemčiji so v tem obdobju predstavljale 38 % vseh institucij. Članice z najmanjšim številom kreditnih institucij so Grčija, Irska in Belgija. V povprečju je v Evropski uniji prišlo 22 kreditnih

institucij na milijon prebivalcev, vendar so razlike med državami zelo velike. V Grčiji so prišle na milijon prebivalcev le štiri institucije, v Avstriji 108 in v Luksemburgu kar 489.

Kreditne institucije v Evropski uniji lahko razdelimo na licenčne banke, specializirane institucije za dajanje kreditov in na ostale kreditne institucije. Delež posameznih kategorij je leta 1999 v skupnem številu kreditnih institucij (brez Nemčije, Francije, Irske in Finske) znašal 94,7 % za licenčne banke, 3,4 % za specializirane in 1,9 % za ostale kreditne institucije. V Avstriji, Belgiji, Grčiji, Luksemburgu, Veliki Britaniji, na Portugalskem in na Nizozemskem so vse kreditne institucije licenčne banke. Specializirane institucije za dajanje kreditov poznajo na Danskem (predstavljajo 4,5 % vseh kreditnih institucij), Švedskem (10,8 %) in v Španiji (24,8 %), ostale kreditne institucije pa predstavljajo tretjino švedskih kreditnih institucij.

Kreditne institucije v Evropski uniji delimo glede na pravni status na družbe z omejeno odgovornostjo, zadružna podjetja, podjetja, ki spadajo v javno pravo, podružnice bank izven Evropske unije in ostale. Leta 1999 je bila v Belgiji, Grčiji, Španiji, Franciji, Luksemburgu, Veliki Britaniji, Švedski in na Nizozemskem večina kreditnih institucij družb z omejeno odgovornostjo, čeprav so zadružna podjetja predstavljala (brez Irske in Francije) 47,3 % kreditnih institucij v Evropski uniji, kar je posledica velikega števila tovrstnih institucij v Avstriji, Nemčiji in Italiji. V istem letu je bilo v bančnem sektorju Evropske unije prisotnih 363 podružnic kreditnih institucij izven Evropske unije.

Med letoma 1997 in 1999 se je število podružnic kreditnih institucij Evropske unije, lociranih znotraj Evropske unije, povečalo od 506 na 577. Nemčija je članica petnajsterice z največjim številom podružnic iz drugih držav Evropske unije, sledijo ji Velika Britanija, Francija in Luksemburg. Te države imajo 65 % vseh podružnic iz Evropske unije. V istem obdobju je število podružnic kreditnih institucij Evropske unije, lociranih izven Evropske unije, ostalo praktično nespremenjeno. Večino teh podružnic imajo kreditne institucije iz Velike Britanije (60 %) in Nemčije (15 %). Švica, Japonska in ZDA so najpogostejše lokacije podružnic kreditnih institucij Evropske unije izven svojega območja.

1.3 Lastništvo bank

Lastništvo bank postaja vse bolj aktualno zaradi procesa konsolidacije in ostalih strukturnih sprememb v bančnih sektorjih. Zaradi omenjenih procesov se lastniški odnosi namreč spreminjajo, hkrati pa se porajajo vprašanja, kakšna oblika lastništva bi bila za banke kot posebne institucije najbolj primerna. Možni lastniki bank so finančne in nefinančne institucije, država, posamezniki in tuji lastniki. Z lastništvom bank se je ukvarjalo veliko avtorjev in v nadaljevanju povzemam nekatere njihove ugotovitve.

Ribnikar (2001, str. 50-54) pravi, da je za delniške družbe značilno, da posamezniki ali gospodinjstva niso njeni najpomembnejši lastniki, ampak so to predvsem nefinančna podjetja, pa tudi institucionalni investitorji, finančna podjetja. Lastniki podjetij so torej druga podjetja,

katerih lastniki so zopet neka druga podjetja, kar pomeni, da so podjetja med seboj povezana z verigami medsebojnega delničarstva, preko katerega tudi nadzirajo drug drugega. Analogno naj bi veljalo tudi za finančna podjetja, banke, kjer naj bi bili najpomembnejši delničarji druge finančne institucije in ne posamezniki. V državah, ki imajo pomembne institucionalne investitorje – zavarovalnice ter investicijske in pokojninske sklade, so ti pomembni lastniki bank. Nefinančnim podjetjem se v takem primeru prepove lastništvo bank², lahko pa se zgodi, da do njega enostavno ne pride. V državah, kjer so institucionalni investitorji nove institucije, pa do njihovega lastništva bank ne more priti; v tem primeru postanejo lastniki bank tudi nefinančna podjetja. V Evropi so med institucionalnimi investitorji pomembne predvsem zavarovalnice, zato med njimi in bankami vse pogostejše prihaja do kapitalskih povezav.

La Porta, Lopez-de-Silanes in Schleifer (2000) so ugotovili, da je državno lastništvo bank še posebej značilno za države z nizkimi dohodki na prebivalca, z nerazvitimi finančnimi sistemi, neučinkovitimi vladami in s slabo zaščito lastninskih pravic, povezano je tudi s kasnejšim finančnim razvojem, nižjo rastjo dohodka na prebivalca in še posebej z nižjo rastjo produktivnosti. V bolj demokratičnih državah je manj državnega lastništva.

Claessens (2001, str. 891-911) meni, da je liberalizacija finančnih trgov spodbudila internacionalizacijo bančnega sektorja. Tako razvite države kot države v razvoju dovoljujejo tuje lastništvo domačih bank in s tem vstop tujih bank na domači bančni trg. Prisotnost tujih bank vpliva na domače bančne trge. Zanimivo je, da je za ta vpliv bolj kot tržni delež tujih bank pomembno njihovo število, kar pomeni, da je vpliv tujih bank na konkurenco domačih bank moč čutiti takoj po vstopu tujih bank in ne šele kasneje, ko si pridobijo znatni tržni delež. Vpliv tujih bank na domači sektor je v razvitih državah drugačen kot v državah v razvoju. V slednjih imajo tuje banke večje neto obrestne marže, medtem ko je v razvitih državah situacija ravno obratna; tuje banke dosegajo nižje neto obrestne marže od domačih bank. Razlike se pojavljajo zaradi različnih tržnih pogojev, v katerih se znajdejo tuje banke. V državah v razvoju, kjer predstavljajo državne banke velik delež bančnega sektorja, so za dodeljevanje kreditov pogosto uporabljeni nekomercialni kriteriji, kar ima za rezultat nižje obrestne marže. Tuje banke v teh državah niso podvržene takim omejitvam glede dodeljevanja kreditov, zato lahko dosegajo višje obrestne marže. Na drugi strani imajo razvite države bolj konkurenčne bančne trge z izkušenimi udeleženci, zato se tuje banke, v primerjavi z domačimi, soočajo z asimetrijo informacij in dosegajo nižje obrestne marže. Zaradi vse večje konkurence, ki jo povzroči prihod tujih bank in s tem posledično nižanja dobičkov domačih bank, lahko pride tudi do zmanjšanja njihove vrednosti. Postanejo lahko ranljive, kar ima destabilizacijski učinek na finančni sistem.

Štiblar (2001, str. 25-45) je ugotovil, da imajo velike države Evropske unije najmanjšo koncentracijo bančnega sektorja, saj pet največjih bank predstavlja okrog 40 % skupnih sredstev, v manjših državah pa delež znaša okrog 80 %, kar pomeni, da imajo večjo

² Argument: ni prav, da so največji dolžniki banke tudi njeni lastniki.

koncentracijo (izjema je Irska – 53 %). Visoko koncentracijo bančnega sektorja manjših bank bi lahko razložili s tem, da so manjše članice z namenom doseganja ekonomije obsega konsolidirale svoj bančni sektor in ga tako obdržale večinsko v domači lasti. Velike banke članic Evropske unije so tako pretežno v domači lasti, v velikih državah je delež bank v domači lasti med 90 in 100 %, v manjših državah pa 80 %. Med največjimi bankami odstotek domačih bank pada z manjšo ekonomsko močjo posamezne države. Manjše države članice so tako velik delež velikih bank v domači lasti ohranile s pomočjo konsolidacije in s tem večje koncentracije, ki bankam omogoča mednarodno konkurenčnost.

Tabela 3: Število in delež večinsko domačih med največjimi bankami članic EU, nov. 2001

DRŽAVA	ŠTEVILO VEČINSKO DOMAČIH BANK MED NAJVEČJIMI BANKAMI	DELEŽ VEČINSKO DOMAČIH BANK MED NAJVEČJIMI BANKAMI	TRŽNI DELEŽ PETIH NAJVEČJIH BANK
VB	9/9	100%	40%
Nemčija	10/10	100%	18%
Avstrija	9/10	90%	43%
Italija	7/8	89%	44%
Irska	4/5	80%	53%
Portugalska	4/5	80%	78%
Grčija	4/5	80%	90%

Vir: Štiblar, 2001, str. 5.

Procesi, ki so bili v zadnjih letih prisotni v bančnem sektorju Evropske unije, so imeli za posledico spremembe v lastništvu bank. V osemdesetih letih je bilo za evropske kreditne institucije značilno državno lastništvo in poslovanje na reguliranih trgih, kar se je v devetdesetih letih, tudi s pomočjo procesa konsolidacije, spremenilo. Državno lastništvo danes ne predstavlja velikega deleža v državah članicah Evropske unije, razen v Grčiji, kjer je leta 1995 znašal 70 %, do leta 2000 pa je padel na 50 %, kar je še vedno velik delež. S čezmejnimi povezavami in združitvami se je povečala prisotnost tujih bank na domačih trgih. Leta 1997 je imel največji delež (le evro območje) tujih bank na domačem bančnem trgu Luksemburg (94,6 %), sledita mu Irska (53,6 %) in Belgija (36,3 %). Najmanjši delež tujih bank so imele Avstrija (3,3 %), Nemčija (4,3 %) in Italija (6,8 %).

Tabela 4: Delež tujih bank v skupnih sredstvih domačih kreditnih institucij konec leta 1997

DRŽAVA	BANKE IZ OSTALIH DRŽAV V EU		BANKE IZ DRŽAV IZVEN EU		SKUPAJ (v %)
	Delež podružnic (v %)	Delež hčerinskih podjetij (v %)	Delež podružnic (v %)	Delež hčerinskih podjetij (v %)	
Avstrija	0,7	1,6	0,1	1,0	3,3
Belgija	9,0	19,2	6,9	1,2	36,3
Finska	7,1	0,0	0,0	0,0	7,1
Francija*	2,5	..	2,7	..	9,8
Grčija	..	..	..	..	..
Irska	17,7	27,8	1,2	6,9	53,6
Italija	3,6	1,7	1,4	0,1	6,8
Luksemburg	19,4	65,7	1,4	8,1	94,6
Nemčija	0,9	1,4	0,7	1,2	4,3
Nizozemska	2,3	3,0	0,5	1,9	7,7
Portugalska	2,5	6,8	0,1	1,0	10,5
Španija	4,8	3,4	1,6	1,9	11,7
Evro območje	3,4	..	1,6	..	12,7

*podatki za leto 1996

Vir: The EU Economy 2001 Review, 2002.

V naslednjem poglavju nameravam za vsako posamezno članico Evropske unije ugotoviti lastništvi največjih bank in potem na podlagi tega sklepati o lastništvu celotnega bančnega sektorja Evropske unije.

2. BANČNI SEKTORJI POSAMEZNIH DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

2.1 AVSTRIJA

Avstrija ima univerzalni bančni sistem, saj tako kot v Nemčiji ni nobenih zakonskih zahtev po ločitvi komercialnega in investicijskega bančništva. Decembra 2000 je bilo v Avstriji 923 bank, skupaj s podružnicami kar 5.479. Zaradi velikega števila kreditnih institucij je stopnja koncentracije v avstrijskem bančnem sektorju, ki obsega veliko majhnih in srednje velikih bank ter le nekaj večjih bank, nizka. Leta 1999 je tržni delež petih največjih bank znašal

50,5 %. Zaradi združitve in prevzemov se je koncentracija v bančnem sektorju povečala, leta 2000 se je delež petih največjih avstrijskih bank povečal na 53,9 %. Hkrati se je zmanjševal tradicionalno visok tržni delež Republike Avstrije. Do konca leta 2000 se je državno lastništvo bank omejilo le na dve specializirani instituciji, ki sta v popolni lasti države (BURGES Forderungsbank in Finanzierungsgarantie Gesellschaft), in na petnajst odstotni delež v Österreichischer Exportfonds.

Tabela 5: Tržni delež največjih avstrijskih bank glede na bilančno vsoto, december 2000

INSTITUCIJA	TRŽNI DELEŽ (V %)	KUMULATIVA
Bank Austria	21,4	21,4
Erste Bank	9,1	30,5
Creditanstalt	6,2	36,7
RZB	5,1	41,8
ÖKB	4,1	45,9
BAWAG	4,1	50,0
PSK	3,9	53,9
Reiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien	1,7	55,6
Reiffeisenlandesbank Oberösterreich	1,7	57,3
ÖVAG	1,7	59,0

Vir: The Austrian Financial Markets, 2001, str. 48.

Kljub temu, da je v praksi večina bank univerzalnih, je avstrijski bančni sistem organiziran po sektorjih. **Sektor bank, organiziran kot delniška družba**, je decembra 2000 vključeval 61 bank s 751 podružnicami. Banke večinoma poslujejo s trgovskim in industrijskim segmentom gospodarstva. Financirajo večje industrijske projekte in izvoz avstrijskih podjetij. Poleg tega se ukvarjajo z mednarodnim poslovanjem. Največje institucije v tem sektorju so *Creditanstalt AG*, tretje največja banka, ki jo je leta 1997 prevzela Bank Austria, *Bank für Arbeit und Wirtschaft AG – BAWAG*, šesta največja banka v Avstriji, in *Postsparkasse – PSK*, sedma največja banka, ki jo je avgusta 2000 prevzela BAWAG; po prevzemu spadata banki na tretje mesto največjih bank v Avstriji.

Sektor hranilnic ima dvostopenjsko strukturo, kjer *Erste Bank (Erste Bank der Österreichischen Sparkassen AG)* služi kot osrednja institucija. Tradicionalno poslovanje hranilnic je (leta 2000 jih je bilo 70) obsegalo zbiranje vlog od prebivalstva in odobritve posojil podjetjem. Zagotavljale so tudi sredstva za gradnjo stanovanjskih objektov in občinskih projektov, danes pa njihovo poslovanje pokriva celoten spekter bančnih storitev. Po zakonu o hranilnicah iz leta 1979 lahko hranilnice ustanovijo občine (občinske hranilnice; v

primeru nesolventnosti je občina porok) ali posamezniki ali privatna združenja (hranilna združenja) kot pravne entitete pod zasebnim pravom. Od leta 1986 pa se lahko obe obliki hranilnic preoblikujeta v delniško družbo. V tem primeru se poslovanje hranilnic prenese na posebno obliko holdinga (Anteilverwaltungssparkasse – AV - S), ki upravlja z njihovimi sredstvi, sam pa je brez lastnikov. Največja banka v tem sektorju, ki je hkrati tudi največja banka v Avstriji, je *Bank Austria*, ki je organizirana kot delniška družba.

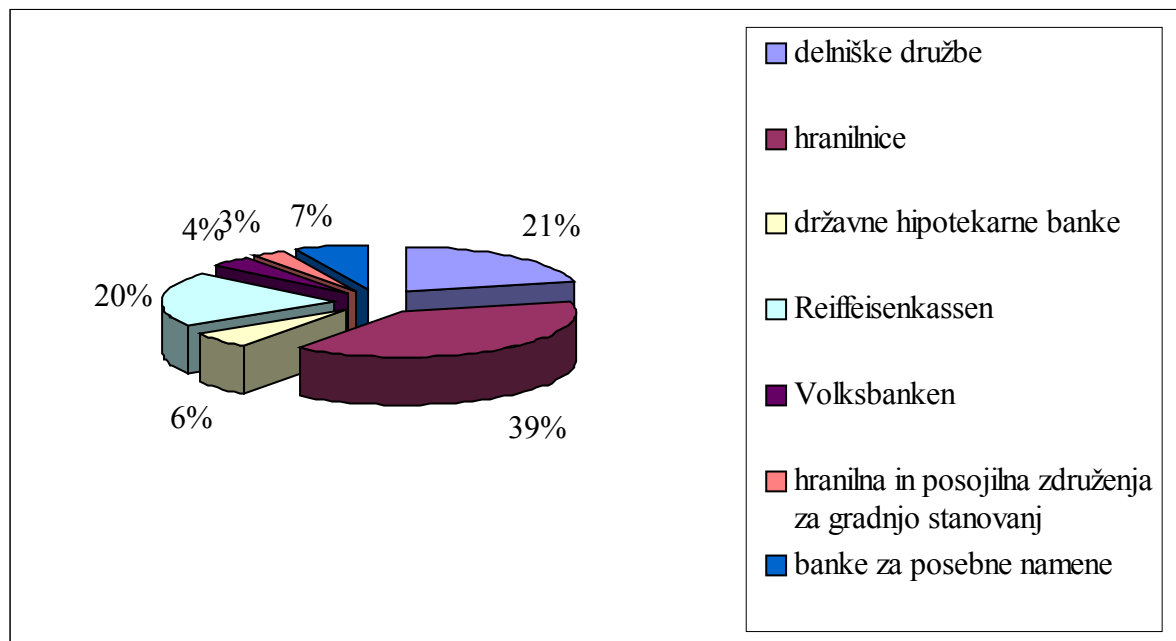
V Avstriji sta dva **zadružna bančna sektorja**: sektor kmetijskih (»*Raiffeisenkassen*«) in sektor industrijskih (»*Volksbanken*«) kreditnih zadrug. V teh sektorjih je večina manjših bank, kjer imajo člani zadruga tudi deleže v tej zadrugi, imajo glasovalno pravico, niso pa upravičeni do udeležbe pri dobičku in niso solastniki materialnih sredstev zadruga. Zadružna bančna sektorja sta decentralizirana, med institucijami prevladuje močan občutek pripadnosti. V primeru, da neka institucija v sektorju zaide v težave, lahko računa na pomoč ostalih kreditnih institucij v svojem sektorju. Raiffeisen sektor je organiziran v treh stopnjah. Osnovno raven sestavlja 625 »*Raiffeisenbank*« s 1.741 podružnicami. Na drugi ravni je osem regionalnih »*Raiffeisenlandesbanken*«, ki so locirane v glavnih mestih zveznih dežel; njihove delnice imajo zadruga na osnovni ravni (regionalne zadruga so danes delniške družbe, njihovi delničarji pa lokalne »*Raiffeisenbanken*«). Na najvišji ravni je *RaiffeisenZentralbank Österreich AG – RZB*, delniška družba, njeni delničarji so »*Raiffeisenlandesbanken*«.

Volksbanken sektor je dvostopenjski, saj na regionalni ravni ni institucij. Na osnovni, lokalni ravni je 71 bank s statusom zadrug. Vodilna institucija sektorja je *Österreichische Volksbanken AG (ÖVAG)*.

Državne hipotekarne banke ustanavljajo deželne vlade. Danes so to univerzalne banke, včasih pa so bile specializirane za izdajanje hipotekarnih obveznic in za hipotekarno financiranje. V zadnjih letih se je sektor korenito spremenil, prišlo je do delne privatizacije in pa do sprememb v pravni obliki. Institucije so namreč dobile možnost, da se preoblikujejo v delniške družbe. To je izkoristilo vseh osem državnih hipotekarnih bank, s čimer se je odprla možnost strateških povezav.

Poleg omenjenih petih sektorjev je v Avstriji še pet hranilnih in posojilnih združenj za gradnjo stanovanj s 34 podružnicami, ki svojim varčevalcem pod ugodnimi pogojiodobrijo posojila in hipoteke za nakup stanovanj, in 82 bank za posebne namene, ki jim je dovoljeno le upravljanje z investicijskimi skladi. Predstavnica tega sektorja je *Österreichische Kontrollbank – ÖKB*, katere lastniki so vodilne avstrijske komercialne banke. Njena naloga obsegajo dolgoročno financiranje izvoza in dajanje izvoznih garancij.

Slika 1: Odstotni deleži posameznega bančnega sektorja glede na skupna sredstva avstrijskih bank



Vir: The Austrian Financial Markets, 2001, str. 44.

Največje avstrijske banke v svetovnem mestu niso zelo velike, saj je največja avstrijska banka šele na 67. mestu na svetu. To potrjuje dejstvo, da ima Avstrija razdrobljen bančni sistem. Med največjimi avstrijskimi bankami najdemo predstavnike vseh sektorjev avstrijskega bančnega sistema, zaradi česar lahko na podlagi lastništva največjih bank sklepamo o lastništvu bank v Avstriji. Največja banka *Bank Austria Creditanstalt* je od avgusta 2002 v tujem lastništvu, pri ostalih večjih bankah pa tujega lastništva ni. V povprečju so največji lastniki avstrijskih bank finančne institucije (60 %), kar je za banke tudi najbolj primerna oblika lastništva; sledijo jim tuji lastniki (skoraj 17 %), nato nefinančne institucije (15,5 %), država pa ima v lasti slabih 8 %.

Tabela 6: Lastništvo največjih avstrijskih bank, avgust 2002

BANKA, LASTNIKI BANK	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Bank Austria Creditanstalt AG		67
Bayerische Hypo- und Vereinsbank, München	99,9	
Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG		103
Die Erste österreichische Spar-Casse Anteilsverwaltungsparkasse (holding), Dunaj	40,8	
UNIQUA Versicherungen AG, Dunaj	6,6	
Prosto v obtoku	52,6	
Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB-Austria)		178
Raiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien, Dunaj	31,42	
Raiffeisenlandesbank Oberösterreich rGmbH, Linz	14,93	
Raiffeisenlandesbank Steiermark rGmbH, Graz	14,92	
Raiffeisen-Landesbank Tirol rGmbH, Innsbruck	5,82	
Raiffeisenverband Salzburg reg Gen mbH, Salzburg	5,78	
Raiffeisenlandesbank Kärnten-Rechenzentrum in Revisionsverband rGmbH, Celovec	5,62	
UBG Bankenbeteiligungs GmbH	4,96	
Raiffeisenlandesbank Burgenland Waren- und Revisionsverband rGmbH, Eisenstadt	4,6	
Raiffeisenlandesbank Vorarlberg Waren- und Revisions Verband rGmbH, Bregenz	4,57	
UNIQUA Versicherungen AG, Dunaj	2,54	
RWA Raiffeisen Ware Austria	2,48	
Niederösterreichische Landesbank- Hypothekenbank AG, St. Pölten	1,49	
Landes-Hypothekenbank Steiermark, Gradac	0,61	
Hypo Tirol Bank AG, Innsbruck	0,21	
Zveza Bank RZZOJ, Celovec	0,04	
Österreichische Kontrollbank AG (ÖKB)		292
CABET Holding AG	24,75	
Bank Austria Creditanstalt, Dunaj	16,14	
Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG, Dunaj	12,89	
SKWB Schoellerbank AG, Dunaj	8,26	
A&B Beteiligungsverwaltung drei GmbH	8,25	
Reiffeisen Zentralbank Österreich AG, Dunaj	8,12	

Bank für Arbeit und Wirtschaft AG, Dunaj	5,09	
Raiffeisen bančna skupina	5	
Oberbank AG, Linz	3,89	
Bank für Kärnten und Steiermark AG, Celovec	3,055	
Bank für Tirol und Vorarlberg AG, Innsbruck	3,055	
Österreichische Volksbanken- AG, Dunaj	1,5	
Bank für Arbeit und Wirtschaft AG (BAWAG)		298
Zveza avstrijskih sindikatov, Dunaj	53,57	
Bavorska zvezna država, München	46,43	
Österreichische Postsparkasse AG (PSK)		302
Bank für Arbeit und Wirtschaft AG, Dunaj	74,82	
KSP Unternehmensbeteiligungsgesellschaft mbH, Wiener Neudorf	25,18	
Österreichische Volksbanken (ÖVAG)		362
RZB, Dunaj	6,1	
Victoria Group	6	
Avstrijski Volksbanken sektor (vključno z Volksbanken Holding GmbH	60,5	
DZ Bank Group	25	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.2 BELGIJA

V Belgiji je 121 bank, vključno z osemnajstimi podružnicami tujih bank. Njihova skupna bilančna vsota znaša 930 milijard evrov. Povprečna donosnost kapitala belgijskih bank v letu 2000 je bila 10,3 %. Šestnajst bank je imelo stopnjo donosnosti višjo od 15 %. Leta 1999 je prispevek belgijskega bančnega sektorja bruto domačemu proizvodu znašal približno 5,5 %. Štiri belgijske banke spadajo med sto največjih na svetu. Celotni kreditni potencial znaša 400 milijard evrov oziroma 1,6-kratnik belgijskega BDP. V bančnem sektorju je zaposlenih 76000 ljudi, kar predstavlja 4 % delovne sile.

Tabela 7: Stopnja koncentracije v belgijskem bančnem sektorju

	1995	1998	2000	SEPTEMBER 2001
Število kreditnih institucij	145	120	119	121
Tržni delež štirih največjih kreditnih institucij	43%	53%	68%	80%*

* ocena

Vir: Annual Report 2001, National Bank of Belgium, 2002, str. 128.

Iz tabele 7 je razvidno, da se je število kreditnih institucij od leta 1995 do septembra 2001 zmanjšalo, hkrati pa se je povečeval tržni delež štirih največjih kreditnih institucij. Belgijski bančni sektor ima visoko stopnjo koncentracije, štiri največje banke obvladujejo okrog 80 % celotnega trga, ostale banke pa so majhne in si delijo preostanek bančnega trga.

Tabela 8: Lastništvo največjih belgijskih bank, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Fortis Bank NV/SA (Generale Bank; ASLK-CGER Bank)		27
Fortis Group, Brussels	99,66	
Ostali privatni in institucionalni investitorji	0,34	
Dexia Bank Belgium SA		49
Dexia SA, Brussels	100	
KBC Bank NV		50
KBC Bank and Insurance Holding Company NV	100	
Bank Brussels Lambert (Banque Bruxelles Lambert SA; BBL; Bank Brussels Lambert NV)		80
ING Groep NV, Amsterdam	99,37	
Javnost	0,63	
Euroclear Bank SA		585
Euroclear PLC	97,4	
Manjšinski delničarji	2,6	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

Svetovna lestvica bank potrjuje visoko koncentracijo belgijskega bančnega sektorja, saj štiri največje belgijske banke spadajo med sto največjih na svetu, peta največja belgijska banka pa je daleč za njimi. V belgijskem bančnem sektorju so prisotne velike bančne skupine, ki jim pripadajo največje banke. V povprečju so največji lastniki belgijskih bank finančne institucije, ki imajo v lasti skoraj 80 % bančnega sektorja, sledijo jim tujci, ki imajo v lasti skoraj 20 % bank.

2.3 FRANCIJA

Ob koncu leta 1998 je populacijo monetarnih in finančnih institucij v Franciji sestavljalo 1.191 entitet, od tega 369 komercialnih bank, 120 vzajemnih in zadružnih bank (pripadajo štirim mrežam: »Credit Agricole, Banques Populaires, Credit Mutuel in Credit Cooperatif«), 31 hranilnic (»Caisses d'Espargne«), 22 občinskih kreditnih bank (»Caisses de Credit Municipal«) in 649 finančnih družb, slednje se razčlenijo na 454 finančnih družb tipa A (AFC), 170 finančnih družb tipa B (BFC) in 25 specializiranih finančnih institucij (SFI). Tržni delež komercialnih bank je v tem letu znašal 50 % tako pri posojilih kot pri vlogah, kar pomeni, da komercialne banke igrajo pomembno vlogo v francoskem bančnem sistemu, kar je

razvidno tudi iz števila institucij. Vzajemne in zadružne banke ter hranilnice so na drugem mestu.

Tabela 9: Spremembe v številu kreditnih institucij v Franciji

	1999	2000
KREDITNE INSTITUCIJE		
Banke:	342	339
<i>Francoske banke pod domačim nadzorom</i>	161	144
<i>Francoske banke pod tujim nadzorom</i>	93	105
<i>Podružnice bank iz EU</i>	56	59
<i>Podružnice tujih bank (izven EU)</i>	32	31
Vzajemne in zadružne banke	155	153
<i>Od katerih:</i>		
<i>Banques Populaires</i>	32	31
<i>Crédit Agricole</i>	54	53
<i>Crédit Mutuel</i>	24	24
<i>Caisses d'épargne et de prévoyance</i>	34	34
Občinske kreditne banke	21	21
Finančna podjetja	601	553
Specializirane finančne institucije	24	19
SKUPAJ	1143	1085

Vir: Annual report 2000, Banque de France, 2001, str. 127.

V letu 1999 je prišlo do prevzemov in reorganizacije bančnih institucij. Mednarodna skupina Hong Kong and Shanghai Banking Corporation (HSBC) je prevzela *Credit Commercial de France (CCF)*, temu je sledila ponudba *Credit Agricole* za skupino *CPR*. Pri prevzemih pa so sodelovale tudi tuje bančne skupine: italijanska skupina Bipop-Cariere je prevzela *Banque Harwanne* in njeno investicijsko hčerinsko podjetje *I-Bourse*, portugalska skupina Espirinto-Santo je prevzela *Via Banque* in njeno hčerinsko podjetje *Via Bail*, angleška skupina Kleinwort Benson, ki jo ima v lasti Dresdner Bank, pa je prevzela finančno družbo *Vendome Lease*. Septembra 1999 sta se združili BNP in Paribas, nastala je nova finančna institucija z imenom *BNP-Paribas*. Skupina Dexia je nadaljevala z reorganizacijo svojega poslovanja v Franciji, *Dexia Credit Local de France* je pridobila bančno licenco. Nova banka je prevzela dve finančni instituciji: Dexia Project in Public Finance International Bank.

Zaradi vse ostrejšje konkurence, predvsem v evro-območju, se je prestrukturiranje v bančnem in finančnem sistemu nadaljevalo. Skupno število kreditnih institucij je še naprej padalo. Konec leta 2000 je bilo v Franciji 1.085 kreditnih institucij, v primerjavi z letom 1999, ko jih je bilo 1.143, in letom 1990, ko jih je bilo kar 2.027.

Francoske banke so v svetovnem merilu zelo pomembne, saj kar štiri največje spadajo med petdeset največjih bank na svetu. Bančni sektor je torej zelo razvit, pri tem pa je zanimivo, da je *Credit Agricole* v državni lasti, kar Francijo postavlja ob bok Avstrije in Nemčije, ki imata zaradi specifičnosti bančnih sektorjev tudi sorazmerno velik del državnega lastništva. V povprečju je lastništvo francoskih bank naslednje: največji lastniki so finančne institucije (dobrih 35 %), sledi jim država (skoraj 22 %), posamezniki imajo v rokah dobrih 8 %, tujci pa le slabih 5 % bank, nefinančne institucije pa dosegajo manj kot odstotek lastništva. Za velik del bančnega lastništva, skoraj 30 %, zaradi kotacije bank na borzi točni lastniki niso znani.

Tabela 10: Lastništvo največjih bank v Franciji, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
BNP Paribas SA		3
AXA, Pariz	8,2	
Institucionalni investitorji	66	
Ostali stabilni delničarji	4,1	
Société Générale		15
CGU Group	6,75	
Banco Santander Central Hispano, Madrid	5,09	
Meiji Life Insurance Co, Tokio	3,3	
AGF Banque, Pariz	2,81	
Caisse des Dépôts et Consignations, Pariz	2,5	
Peugeot	2,17	
Alcatel, Pariz	1,06	
Sklad zaposlenih banke	7,26	
Zakladne delnice in lastne delnice, ki so kasneje odkupljene.	5,45	
Pernod Ricard	1,2	
Crédit Agricole		19
Regionalne banke	73	
Direktorji, nekdanji in sedanji zaposleni	27	
Caisse des Dépôts et Consignations		42
Država	100	
Crédit Lyonnais		60
Država	9,49	
Zaposleni	6,09	
Jedro skupine delničarjev	32,05	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.4 GRČIJA

Na grškem bančnem sektorju imajo banke prevladujočo vlogo pri prenosu finančnih prihrankov od suficitnih k deficitnim gospodarskim celicam, saj so bile ostale finančne institucije do nedavnega omejene pri svojem poslovanju. Zaradi razvoja tujih finančnih trgov in usklajevanja domače zakonodaje z direktivami Evropske unije se je grški bančni sistem moderniziral. Potekala je postopna liberalizacija finančnih trgov in transakcij s tujino, ki so bile prej omejene. Rezultata teh procesov sta bila upadanje bančnega posredništva in hitra rast trga delnic in vzajemnih skladov. Konec leta 1998 so komercialne banke v bilanci bančnega sistema predstavljale 88,2 %, specializirane kreditne institucije pa 11,5 %. Zadržne banke so imele zelo majhen delež – 0,3 %, vendar se njihovo število zadnja leta povečuje.

V zadnjih letih prihaja do številnih prevzemov in storitev na grškem bančnem sektorju. Grške banke so se začele strateško povezovati z močnimi evropskimi finančnimi institucijami in širiti svoje poslovanje v južne evropske države. Velikost grških bank je kljub povezovanju v primerjavi z mednarodnimi standardi še vedno majhna. Ob koncu leta 2000 ni bila nobena grška banka vključena med sto največjih bank na svetu.

Tabela 11: Struktura bančnega sektorja v Grčiji, december 1998

	VSE BANKE	VRSTA BANKE			VELIKOST BANKE			
		Komer- alne banke	Zadržne banke	Ostale banke	Absolutna		Relativna	
					Majhna	Velika	Majhna	Velika
Število institucij	60	43	12	5	14	5	30	3
Število podružnic	2757	2562	31	164	24	1732	119	1249
Število zaposlenih	57898	55112	244	2542	204	34751	2423	25789
Povprečna skupna sredstva (v mio evrov)	2198	2704	29,4	3052	19	16620,2	166,6	21321,3
Tržni delež (% skupnih sredstev)	100	88,2	0,3	11,6	0,2	63,0	3,8	48,5

Vir: Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece?, 2001, str. 19.

V letu 2001 je tržni delež grških bank znašal okrog 80 %, specializiranih institucij okoli 10 %, podružnice tujih bank so imele 9,5 % tržnega deleža, zadružne banke pa malo pod 0,5 %. Tržni delež kreditnih institucij pod neposrednim ali posrednim nadzorom države se je znatno zmanjšal; od konca leta 1998, ko je znašal 63 %, je do leta 2001 padel na 53 %. Ker pa je vlada izrazila namero o nadaljnjem zmanjševanju udeležbe v domačih bankah, gre pričakovati, da se bo ta delež še zmanjšal. Delež tujih bank na domačem bančnem trgu je rahlo upadel v zadnjih letih, podobno kot pri ostalih državah članicah Evropske Unije, kar nakazuje vodilni položaj domačih bank, še posebej pri bančništvu na drobno. Grški bančni trg še vedno ni na stopnji razvoja ostalih evropskih bančnih trgov, vendar grške banke počasi vpeljujejo novosti, kot so internetno in telefonsko bančništvo. Njihova strategija v glavnem obsega nadaljnji razvoj mreže podružnic. Leta 1998 jih je bilo 2.779, leta 2001 pa že 3.134.

Grški bančni sektor ima v svetovnem merilu majhne banke. Največji banki kotirata na borzi in njeni večji lastniki niso znani. Med največjimi grškimi bankami je *Agricultural Bank of Greece* še vedno v državnem lastništvu, čeprav se namerava država umakniti iz bančnega sektorja. V povprečju ima država 20 % lastniški delež v grških bankah, sledijo ji tujci z 10 % lastniškim deležem, nefinančne institucije in posamezniki imajo v lasti vsak okrog 9 %, finančne institucije pa manj kot odstotek. Za dobrih 50 % lastništva ne poznamo lastnikov, zato težko sklepamo o ustreznosti lastništva bank v Grčiji.

Tabela 12: Lastništvo največjih bank v Grčiji, avgust 2002

BANKE	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
National Bank of Greece SA		167
Ni podatkov		
Alpha Bank AE		260
126517 delničarjev	100	
EFG Eurobank Ergasias SA		378
EFG Consolidated Holdings SA, Luxemburg	40	
Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main	10	
EFG Exchange Holdings SA	4	
Javnost	46	
Commercial Bank of Greece SA		381
Podjetja in organizacije iz javnega sektorja	43,1	
Grške in tuje banke, vzajemni skladi, različna podjetja, posamezniki iz Grčije in tujine	56,9	
Agricultural Bank of Greece SA		403
Država	100	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.5 IRSKA

Konec decembra 2001 je bilo na Irskem 87 kreditnih institucij, od tega je večina tujih bank ali pa podružnic tujih bank. Delijo se na licenčne banke, stanovanjske banke, hranilnice, državno sponzorirane kreditne institucije in poštne hranilnice. Vse, razen zadnjih, ki so v lastništvu države, spadajo pod nadzor centralne banke. Depozitne finančne institucije imajo mrežo tisoč podružnic, ena podružnica pride na 3.745 prebivalcev. Več kot 75 % depozitnih finančnih institucij je v tujem lastništvu in od teh jih ima več kot 75 % lastnike v ostalih članicah Evropske unije.

Lastništvo irskih bank je težko ugotoviti, saj tri največje banke kotirajo na borzi in točni lastniki niso znani. V povprečju za skoraj tri četrtine lastništva irskih bank ne poznamo točnih lastnikov. Tujci imajo v lasti 24 % bank, finančne in nefinančne institucije skupaj pa imajo dobra 2 % lastniškega deleža. V svetovnem merilu irske banke niso velike. Iz tabele pa je razvidno, da imajo tri največje irske banke razdrobljeno lastništvo, saj imajo veliko število delničarjev.

Tabela 13: Lastništvo največjih bank na Irskem, avgust 2002

BANKE	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
AIB Group (Allied Irish Banks plc)		101
Okrog 70.000 delničarjev	100	
Bank of Ireland		111
Preko 30.000 delničarjev	100	
Irish Life & Premanent Plc		354
145.468 delničarjev	100	
Rabobank Ireland plc		365
Rabobank Nederland, Utrecht	100	
Anglo Irish Bank Corporation plc		411
Bank of Ireland Nominees Limited	7,6	
Scottish Provident, Edinburgh	6,2	
Morgan Stanley, New York	5,8	
Fidelity Investments, Boston	3,9	
Prudential plc	3,8	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.6 ITALIJA

Italijanski bančni sistem je v zadnjem desetletju doživel mnogo sprememb. V obdobju od leta 1990 do konca septembra 2000 se je zgodilo 508 združitvev, v 157 primerih pa so prevzete banke ohranile svojo identiteto. Število bank je padlo od 1.176 na 862, medtem ko se je število bančnih skupin povečalo. Tržni delež bank, ki je pod nadzorom države ali različnih fundacij, je konec leta 1992 znašal 68 %, v letu 1999 pa le še 17 %. Močno se je povečala udeležba tujih finančnih posrednikov v italijanskih bankah, saj so le-ti močni delničarji v nekaterih vodilnih italijanskih bankah in imajo precejšnje deleže v petih največjih bančnih skupinah. Privatizacijo domačih bank in proces konsolidacije je spremljal tudi vstop novih igralcev na trg, tako domačih kot tujih. V devetdesetih letih je bilo namreč na novoustanovljenih 165 bank, število tujih podružnic in hčerinskih podjetij pa se je povečalo od 41 na 65.

Posledica nadaljnjih prevzemov in združitvev v letu 2000 je bila koncentracija bančnega sistema. Delež skupnih sredstev pod nadzorom petih največjih bančnih skupin je narasel od 50 na 54 %, delež desetih največjih skupin pa se je od 63 % povečal na 67 %. Konec leta 2000 so bančne skupine upravljale s 89 % skupnih sredstev bančnega sistema, z enakim deležem kot leto poprej.

Tabela 14: Struktura italijanskega bančnega sistema

FINANČNI POSREDNIKI	31. DECEMBER 2000			31. DECEMBER 2001		
	Število bank	Število podružnic		Število bank	Število podružnic	
		Italija	Tujina		Italija	Tujina
Banke, organizirane kot delniške družbe*	240	20.338	84	252	21.081	81
Zadružne banke ('banche popolari')	44	4.789	10	44	5.036	10
Vzajemne banke ('banche di credito cooperativo')	499	2.951	-	474	3.044	-
Podružnice tujih bank	58	99	-	60	109	-
Skupaj	841	28.177	94	830	29.270	91

* vključene so osrednje kreditne institucije in institucije, ki se ukvarjajo z refinanciranjem
Vir: Abridged report for the year 2000. Banca d'Italia, 2001, str. 190.

Banke in bančne skupine pod nadzorom državnih oblasti ali fundacij so imele 12 % delež sredstev. Povečala se je prisotnost italijanskih bank na tujih trgih, kar je posledica prevzema štirinajstih tujih bank, v glavnem v osrednji in vzhodni Evropi. Italijanske banke imajo sedaj

pomembne tržne deleže v vzhodnoevropskih državah, preko 20 % na Hrvaškem, Poljskem in v Bolgariji. Nadaljevala se je rast v telefonskem in internetnem bančništvu, ob koncu leta 2000 je kar 75 % bank in 54 % finančnih družb imelo internetne strani, preko katerih lahko stranke opravljajo transakcije.

Tabela 15: Lastništvo največjih bank v Italiji, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
IntesaBci SpA		36
Nadzor nad glasovalnimi pravicami (28,25 %) je zaupan konzorciju, ki ga sestavljajo Credit Agricole, Fondazione Cariparma, Fondazione Cariplo, Gruppo Lombardo, Gruppo Generali in Gruppo Commerzbank		
UniCredito Italiano SpA		53
Fondazione Cassa di Risparmio di Verona Vicenza Belluno e Ancona, Verona	16,532	
Fondazione Cassa di Risparmio di Torino, Torino	14,029	
Allianz Group, Munich	4,93	
Fondazione Cassamarca Vicolo, Treviso	2,801	
Sanpaolo IMI SpA		91
Compagnia di San Paolo, Turin	14,48	
Fondazione Cassa di Risparmio di Padova e Rovigo Fondazione Cassa di Risparmio in Bologna, Bologna	10,8	
Fondazione Cassa di Risparmio in Bologna, Bologna	7,69	
Banco Santander Central Hispano, Madrid	5,11	
Giovanni Agnelli E C SAPA	3,81	
Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main	3,68	
Ente Cassa Di Risparmio di Firenze	2,06	
Fondazione CARIPLO, Milan	1,74	
Caisse des Dépôts et Consignations, Paris	1,7	
Societa Reale Mutua Assicurazioni, Turin	1,54	
Fondazione Cassa di Risparmio di Venezia	1,5	
Fondazione Cassa di Risparmio di Udine e Pordenone, Udine,	1,36	
Fondazione Monte dei Paschi di Siena, Siena	0,89	
KBC Bank NV, Brussels	0,89	
Ostali delničarji	57,99	
Banca di Roma		92
Capitalia SpA	100	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

Vse štiri največje italijanske banke spadajo med sto največjih bank na svetu. Vse, razen *Banca di Roma*, ki je bila ustanovljena julija 2002, kotirajo na borzi, kar onemogoča

izsleditev točnih lastnikov. V povprečju za dobrih 40 % lastniškega deleža ne poznamo točnih lastnikov bank, drugače pa so največji lastniki italijanskih bank finančne institucije (dobrih 43 %), sledijo jim nefinančne institucije (dobrih 10 %) in tujci (4 %), posamezniki pa imajo v rokah slab odstotek lastniškega deleža.

2.7 LUKSEMBURG

Posebnost luksemburškega bančnega sistema je dolga odsotnost neodvisne državne centralne banke, saj je bila Banque du Luxembourg ustanovljena šele junija 1998, leto zatem pa je odločanje prenesla na Evropsko centralno banko. Razlog za to sta belgijsko-luksemburška gospodarska unija (BLEU) in monetarna povezava med Luksemburgom in Belgijo, ki je bila vzpostavljena julija 1921.

Tabela 16: Geografsko poreklo bank v Luksemburgu

DRŽAVA	ŠTEVILO BANK*	DELEŽ V SKUPNIH SREDSTVIH
Luksemburg	4	5,5
Nemčija	59	47,1
Belgija	16	16,0
Francija	17	14,3
Italija	21	7,0
Švica	12	3,1
Skandinsavske države	10	1,8
Velika Britanija	6	1,1
ZDA	9	0,7
Japonska	5	0,3
Ostale	30	3,1

*glede na državo končnega lastništva

Vir: IMF Country report 2002, 2002, str. 12.

Danes je Luksemburg velik mednarodni finančni center, v katerem sektorja kreditnih institucij in investicijskih skladov predstavljata okoli 97 % skupnih sredstev. Bančni sektor je decembra 2001 sestavljalo 189 bank, ki so predstavljale 43 % skupnih sredstev finančnega sektorja. Domače banke so predstavljale le okrog 6 % skupnih bančnih sredstev, med njimi pa najbolj izstopa *Banque d'Espargne de l'Etat (BCEE)*, hranilnica v državni lasti, ki predstavlja več kot 75% skupnih sredstev domačih bank in je glavni oskrbovalec domačega gospodarstva s krediti. Na luksemburškem bančnem sektorju prevladujejo hčerinska podjetja tujih bank. Nemške, belgijske in francoske banke imajo največji delež skupnih bančnih sredstev. Leta 1998 je bil delež tujih podružnic 25 %, decembra 2001 pa le še 18 %, medtem ko se je delež hčerinskih podjetij tujih bank v istem obdobju povečal od 69 % na 76 %.

Tabela 17: Struktura bančnega sistema v Luksemburgu (v odstotkih skupnih sredstev)

	DECEMBER 1998	DECEMBER 1999	DECEMBER 2000	DECEMBER 2001
Domače banke	5,6	5,4	5,5	5,5
Tuja hčerinska podjetja	69,1	71,7	73,9	76,4
Tuje podružnice	25,3	22,8	20,5	18,1
Od teh: Podružnice EU	24,2	21,7	19,3	18,0

Vir: IMF Country report 2002, 2002, str. 12.

Za luksemburški bančni sektor je v primerjavi z ostalimi članicami Evropske unije značilna najmanjša koncentracija in najnižja stopnja državnega vpliva. Vpliv države, merjen kot odstotek sredstev, ki so v državnem lastništvu pri desetih največjih bankah, je leta 1995 znašal 5,1 %, kar je najnižji znesek v evro območju. V Luksemburgu so banke predvsem aktivne na medbančnem trgu, ki je četrti največji v Evropi. Luksemburški bančni sektor je privlačen zaradi primerjalnih prednosti, med katerimi sta tudi privlačna geografska lokacija in specializirana delovna sila, ki govori več jezikov.

Tabela 18: Lastništvo največjih bank v Luksemburgu, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Deutsche Bank Luxembourg SA		163
Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main	100	
HVB Banque Luxembourg SA		191
Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG, Munich	94,23	
Vereins-und Westbank Beteiligungsgesellschaft	5,77	
Banque Générale du Luxembourg SA		202
Fortis Bank NV/SA, Brussels	99,67	
Dexia Banque Internationale à Luxembourg (Dexia BIL)		207
Dexia Bank Belgium SA, Brussels	65,7	
Dexia SA, Brussels	28,4	
Dexia Crédit Local SA, Paris	5,8	
Manjši delničarji	0,1	
BNP Paribas Luxembourg		210
BNP Paribas SA, Pariz	99	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

Značilnosti luksemburškega bančnega sektorja sta v svetovnem merilu majhne banke, predvsem pa njegova odprtost tujemu kapitalu, saj so vse največje banke v tujem lastništvu. V povprečju imajo tujci v lasti 98,6 % bank, dober odstotek pa jih imajo finančne institucije.

2.8 NIZOZEMSKA

V devetdesetih letih je bila ena glavnih značilnosti nizozemskega bančnega sektorja visoka stopnja koncentracije, saj je sedem največjih bank predstavljalo kar 79 % trga. Na Nizozemskem delijo banke v dve skupini. Največ je komercialnih bank, ki so zaradi vpletenosti v vse tržne segmente označene kot univerzalne banke, med nje spadajo tudi največje banke v državi. V drugi skupini so hranilnice, ki so večinoma majhne banke in v glavnem poslujejo z gospodinjstvi in manj s podjetji. Nizozemska pozna sistem občinskih garancij za hipotekarna posojila družinam z nizkimi dohodki. Hranilnice imajo velik portfelj državnih vrednostnih papirjev, svoje poslovanje pa financirajo s hranilnimi vlogami gospodinjstev. Tuje banke niso močno prisotne na nizozemskem trgu, predstavljajo le 10,7 % tržnega deleža. So relativno majhne in večinoma poslujejo z večjimi podjetji in državnimi institucijami.

Tabela 19: Lastništvo največjih nizozemskih bank, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
ABN AMRO Bank NV		11
<i>Navadne delnice:</i>		
Aegon NV	1,04	
Fortis	0,9	
Delta Lloyd Leven	0,46	
ING Group NV	10,36	
Rabobank Nederland	0,12	
<i>Prednostne delnice:</i>		
Aegon NV	16,3	
Fortis	10,33	
Delta Lloyd Leven	1,63	
ING Group NV	17,63	
Rabobank Nederland	10,31	
Zonnewijser (investicijski sklad)	13,55	
ING Bank NV (ING Barings)		24
ING Groep NV, Amsterdam	100	
Rabobank Nederland (Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank BA)		30
Posamezne Rabobanke	100	
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		127
Država	50	
Občinske in pokrajinske oblasti	50	
SNS bank NV (SNS Reaal Groep NV; CVB bank NV; ASN NV)		180
SNS Reaal Groep NV, Utrecht	100	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

Tri največje nizozemske banke so velike tudi v svetovnem merilu, ostale pa so daleč za njimi, kar kaže na visoko koncentracijo bančnega sektorja. V povprečju so največji lastniki nizozemskih bank finančne institucije, ki imajo skoraj 57 % lastniški delež, po 20 % lastništva imata tako država kot tujci. Lastniški delež tujcev kaže na odprtost bančnega sektorja tujemu kapitalu, iz velikosti lastniškega deleža države pa lahko sklepamo na še vedno preveliko prisotnost države v bančnem sektorju.

2.9 NEMČIJA

Integracija in liberalizacija finančnih tokov sta skupaj s tehnološkim napredkom povzročili veliko sprememb v nemškem bančnem sistemu, pozabiti pa ne smemo tudi na proces konsolidacije. Značilnost nemškega bančnega sektorja je veliko število kreditnih institucij, decembra 2000 jih je bilo preko 2.700. Velike tržne deleže dosegata javni in združni bančni sektor. Proces konsolidacije je najbolj prisoten v sektorju združnih bank in v sektorju hranilnic, kjer prevladujejo manjše institucije. Oba sektorja sta relativno zaprta sistema, v katerih obstajajo močni medbančni odnosi. Manjše banke v obeh sektorjih v glavnem poslujejo z večjimi institucijami v svojem sektorju, to bolj velja za združne banke kot za hranilnice. Pri kreditnih bankah je leta 1998 delež medbančnih sredstev, ki jih držijo pri osrednji instituciji, združni centralni banki, znašal 92 %, pri hranilnicah pa okrog 75 %, kar pomeni, da oba sektorja držita zunaj svojega sistema majhen del sredstev. Osrednje institucije obeh sektorjev pa držijo sredstva pri domačih bankah izven svojega sistema, hranilnice 54 % in združne centralne banke 42 %.

Decembra 1998 so kreditne zadruge predstavljale 70 % vseh kreditnih institucij na nemškem bančnem trgu, medtem ko je delež hranilnic znašal skromnih 18 %. Ostale banke, med katere spadajo predvsem večje banke, ki so osrednje institucije v sektorjih hranilnic in zdrug ter tuje in privatne banke, obsegajo le 12 % trga. Kljub majhnemu številu institucij »ostale banke« predstavljajo skoraj tri četrtine skupnih sredstev bančnega sistema, večina kreditnih zdrug pa jih je predstavljalo le 10 %.

Največja nemška banka *Deutsche Bank* je druga največja banka na svetu, *HypoVereinsbank*, druga največja nemška banka, pa je na četrtem mestu. V nemškem bančnem sektorju, ki je sicer najbolj razdrobljen bančni sektor v Evropski uniji, so prisotni bančni giganti, saj vseh pet največjih bank spada med petindvajset največjih bank na svetu. V povprečju je lastništvo največjih nemških bank naslednje: finančne institucije imajo skoraj 19 % lastniški delež, nefinančne institucije dober odstotek, država ima zaradi specifičnosti nemškega bančnega sektorja v rokah dobrih 13 %, posamezniki imajo skoraj 7 % tržnega deleža, tujci pa držijo dobrih 7 %. Za 52 % pa točni lastniki niso znani, saj banke kotirajo na borzi in imajo razpršeno lastništvo.

Tabela 20: Lastništvo največjih bank v Nemčiji, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Deutsche Bank AG		2
523.000 delničarjev	100	
Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG (HypoVereinsbank)		4
Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft AG, München	25,59	
EON AG, Düsseldorf	6,54	
Anteilsverwaltung-Zentralsparkasse (AV-Z), Dunaj	5,13	
Delnice v obtoku	62,74	
Dresdner Bank AG		17
200.000 delničarjev	100	
Commerzbank AG		18
Munich Re	10,4	
Assicurazioni Generali SpA, Trst	9,9	
WCM Beteiligungs-und Grundbesitz AG, Frankfurt am Main	5,6	
Santander Central Hispano Group, Madrid	4,9	
Mediobanca-Banca di Credito Finanziario SpA, Milano	1,9	
IntesaBci SpA, Milano	0,8	
Tuji privatni investitorji	4	
Domači privatni investitorji	34	
Tuji institucionalni investitorji	15,5	
Domači institucionalni investitorji	13	
Westdeutsche Landesbank Girozentrale (WestLB)		25
Zvezna dežela North Rhine-Westphalia	43,2	
Združenje hranilnic Rhineland	16,7	
Združenje hranilnic Westphalia-Lippe	16,7	
Regionalna združenja Rhineland	11,7	
Regionalna združenja Westphalia-Lippe	11,7	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.10 NORDIJSKA REGIJA

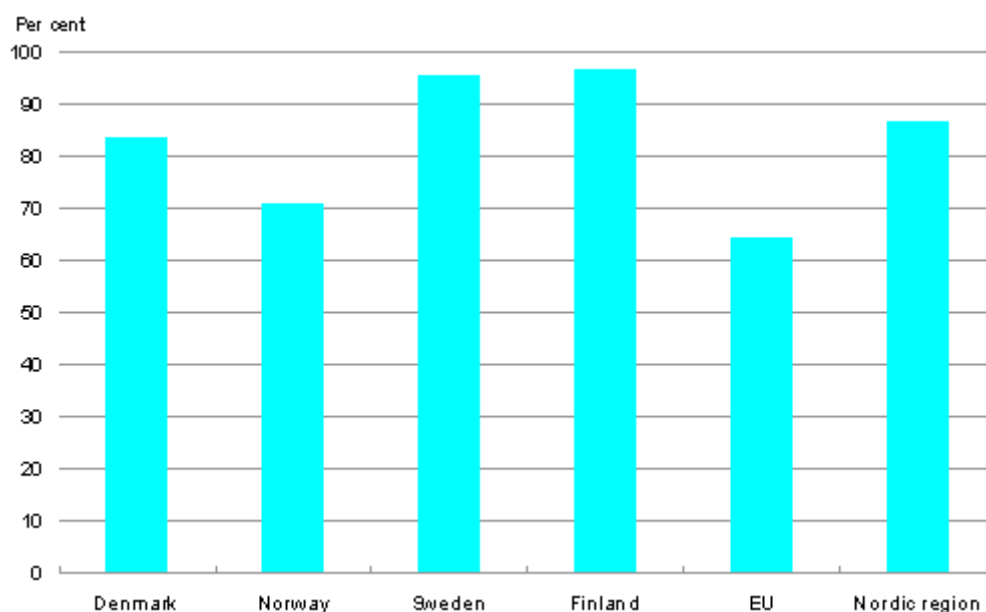
V nordijsko regijo spadajo Danska, Finska, Norveška in Švedska. Čeprav Norveška ni članica Evropske unije, bo v tem poglavju zaradi povezanosti bančnega sektorja v nordijski regiji vseeno omenjena, ne bo pa ji posvečena tolikšna pozornost kot ostalim državam.

Bančni sektor v nordijski regiji ima zaradi združevanja nordijskih bank v poznih osemdesetih in zgodnjih devetdesetih letih visoko stopnjo koncentracije. Leta 1998 je pet največjih bank v

nordijski regiji predstavljalo 86 % bančnega sektorja, v državah članicah Evropske unije pa je enakovredno povprečje znašalo 64 %. Nastanek finančnih skupin, ki se združujejo preko meja, je spodbudil sodelovanje med nadzornimi organi posameznih držav nordijske regije.

Za finančni sektor nordijske regije je značilna uporaba moderne tehnologije. Elektronsko bančništvo je pri največjih bankah na tem področju zelo razširjeno, saj je gostota prebivalstva je v tej regiji majhna, zato lahko banke le na tak način svoje storitve približajo strankam.

Slika 2: Koncentracija bančnega sektorja v Evropski uniji in v nordijski regiji konec leta 1998



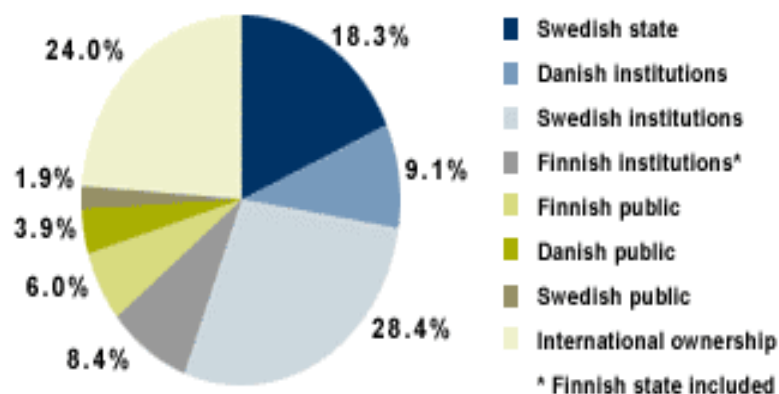
Vir: Danmarks Nationalbank: Monetary Review, 2nd quarter 2000, 2002.

Švedska **Nordea AB** je največja finančna skupina v nordijski regiji, njena bilančna vsota znaša približno 251 milijard evrov. Poslovati je začela 3. decembra 2001. Na Finskem ima kar 40% delež bančnega trga, na Danskem 25 %, na Švedskem 20 % in na Norveškem 15 % tržni delež. Pomemben položaj ima tudi na nordijskem zavarovalniškem trgu, tržni delež na Finskem je 35 %, na Danskem 10 %, na Norveškem 9 % in na Švedskem 6 %. V regiji ima med finančnimi skupinami največjo bazo strank, v kateri je 9,7 milijonov osebnih strank, milijon korporacijskih strank in 500 večjih korporacijskih strank. Skupina je vodilna na svetu po uporabi internetnega bančništva, saj ima kar 3,1 milijona strank. V nordijski regiji ima najbolj obširno distribucijsko mrežo s 1.245 podružnicami bank in servisi v 22-ih državah, ki se ukvarjajo s telefonskim in internetnim bančništvom ter upravlja s kar 100 milijardami evrov sredstev.

Nordea AB (publ) je matično podjetje naslednjih finančnih institucij: *Nordea Bank Finland Plc*, *Nordea Securities AB*, *Nordea Asset Management AB* in *Nordea INS Holding A/S*. *Nordea Bank Finland plc* pa je matično podjetje treh bank: *Nordea Bank Sverige AB*, *Nordea Bank Norde ASA* in *Nordea Bank Danmark A/S*. Podjetja v holdingu *Nordea INS A/S* so

matična podjetja finančnih institucij, ki se ukvarjajo z investicijskim bančništvom, upravljanjem premoženja in življenjskim zavarovanjem.

Slika 3: Lastniška struktura Nordee konec junija 2002



Vir: Shareholder structure of Nordea, 2002.

Konec septembra 2002 je imela Nordea 514.000 delničarjev, od tega jih je bilo okoli 222.000 na Danskem, 211.000 na Finskem in 81.000 na Švedskem. Pokriva tri poslovna področja: bančništvo na drobno (leta 2001 je predstavljalo 71 % dohodkov), podjetniško bančništvo (21 % dohodkov) in upravljanje premoženja (4,1 %) ter zavarovanje (življenjsko zavarovanje 1,3 % in splošno zavarovanje 6,4 % dohodkov). Domači trg Nordee predstavljajo države nordijske regije (Danska, Finska, Norveška in Švedska), širi pa se v države Baltika (Estonijo, Litvo in Latvijo) ter na Poljsko.

Tabela 21: Deset največjih registriranih delničarjev Nordee konec junija 2002

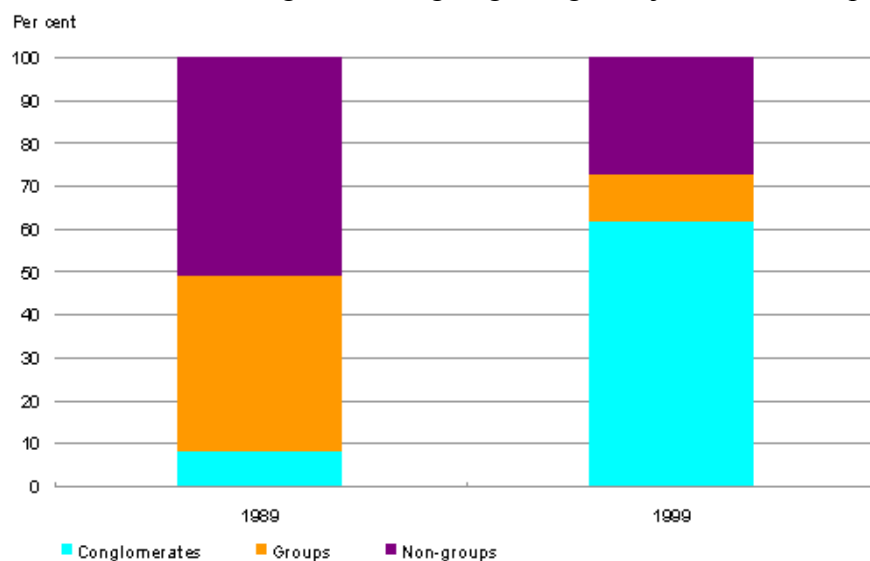
DELNIČAR	DRŽAVA	ŠTEVILO DELNIC	LASTNIŠKI DELEŽ IN GLASOVALNE PRAVICE (V %)
Švedska država	Švedska	542.015.102	18,26
Alecta	Švedska	115.303.679	3,89
Nordea Danmark fonder	Danska	102.529.423	3,45
Tryg i Danmark smba	Danska	92.609.801	3,12
Robur fonder	Švedska	90.830.055	3,06
Nordea fonder	Švedska	59.375.514	2,00
SHB/SPP fonder	Švedska	52.065.744	1,75
SEB fonder	Švedska	46.912.945	1,58
Fjärde AP-Fonden	Švedska	43.582.090	1,47
Första AP-Fonden	Švedska	31.701.577	1,07

Vir: Principal shareholders of Nordea, 2002.

2.10.1 Danska

Za danski bančni sektor so bile v devetdesetih letih značilne omejitve lastništva in glasovalnih pravic, ki so izvirale iz osemdesetih let, ko so bančni predpisi predstavljali obrambo pred sovražnimi prevzemi. Leta 1999 je imelo kar devetdeset odstotkov bank, ki so kotirale na borzi vrednostnih papirjev, omejitve glasovalnih pravic, kar je za lastnike pomenilo zmanjšan vpliv (to je posebej prizadelo večje lastnike), za upravo pa večjo moč odločanja. V povprečju je bila le polovica glasov neodvisnih od teh omejitev; v praksi je to pomenilo, da je direkten nakup delnic bank lastniku prinesel manj kot 50 % glasov.

Slika 4: Delež danskega finančnega trga, ki ga imajo finančne skupine in konglomerati



Vir: Danmark Nationalbank: Monetary Review 2nd quarter 2001, 2002.

Rezultat konsolidacije v zadnjem desetletju je bil nastanek finančnih konglomeratov, ki so svoj delež skupnih sredstev danskega finančnega sektorja od 10 % leta 1989 povečali na 60 % leta 1999. V začetku so bili konglomerati posledica združevanja na domačem finančnem sektorju, v zadnjih letih pa je naraslo povezovanje z nordijskim območjem. Nastanek konglomeratov je vzpodbudila vse ostrejša konkurenca med različnimi finančnimi sektorji, ki se borijo za iste stranke in izkoriščanje učinkov sinergije pa tudi napredek informacijske tehnologije ter deregulacija in globalizacija finančnih trgov. Ker imajo čezmejni finančni konglomerati vpliv tudi na finančno stabilnost, je njihov nastanek vzpodbudil učinkovit nadzor in uskladitev predpisov.

Danske banke so, razen največje *Danske Bank Aktieselskab* majhne v svetovnem merilu. Vse imajo zelo razpršeno lastništvo. V povprečju imajo finančne institucije 18 % lastniški delež največjih danskih bank, tujci imajo 5,6 % lastniški delež, ostali lastniki zaradi udeležbe bank na borzi niso znani.

Tabela 22: Lastništvo največjih bank na Danskem, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Danske Bank Aktieselskab (Firstnordic Bank A/S)		55
200.000 delničarjev	100	
Jyske Bank A/S		456
Nykredit A/S, Copenhagen,	9,9	
176.297 delničarjev, veliki: ATP, PFA, Copenhagen	90,1	
Sydbank A/S		613
Nykredit A/S, Copenhagen	10	
Fidelity Investments, London	10	
Silchester International Investors Ltd, London	10	
PFA Pension II, Copenhagen	5	
Topdanmark A/S, Ballerup	5	
125.000 manjših delničarjev	60	
Spar Nord Bank		964
Spar Nord Foundation, Aalborg	31,37	
2 tuja institucionalna investitorja	2,4	
4 domači institucionalni investitorji	5,1	
78.000 privatnih delničarjev	55,33	
Spar Nord Bank	5,8	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.10.2 Finska

Na finskem bančnem sektorju so najpomembnejše institucije depozitne banke, zavarovalnice in pokojninski skladi. Kreditne institucije vključujejo komercialne banke, zadružne banke in hranilnice. V zadnjih nekaj letih sta bila v finskem bančnem sektorju opazna dva večja trenda, oblikovanje multinacionalnih bančnih skupin in vedno večja razširjenost bančnih konglomeratov.

Na finskem finančnem sektorju dominirajo tri bančne skupine. *Nordea Bank Finland* je največja banka na Finskem, sledita ji *Sampo Bank*, članica konglomerata *Sampo Group*, ki je prevzela celotno bančno poslovanje in skupina *OKO Bank*, združenje 244 zadružnih bank in ene komercialne banke, ki opravlja funkcijo centralne banke skupine. Značilnost te organizacije je, da so vsi člani skupine medsebojno odgovorni za dolgove in obveznosti ostalih članov. Konec leta 2000 je *Sampo Bank* predstavljala 20 % domačega trga posojil, *OKO Bank* pa okrog 26 %.

Največja finska banka je *Nordea Bank Finland*, katere lastnik je švedski finančni konglomerat Nordea. Ostale finske banke so v svetovnem merilu zelo majhne. Tri največje banke pripadajo

bančnim skupinam ali finančnim konglomeratom, ostale pa imajo bolj razpršeno lastništvo. V povprečju imajo finančne institucije 52 % lastniški delež največjih finskih bank, nefinančne institucije imajo 11 % lastniški delež, posamezniki držijo malo manj kot 10 %, tujci pa skoraj 25 %.

Tabela 23: Lastniki največjih bank na Finskem, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Nordea Bank Finland Plc (Nordea Pankki Suomi Oy; Nordea Bank Finland Abp)		48
Nordea AB (publ), Stockholm	100	
Sampo Bank plc		399
Sampo plc, Turku	100	
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oy (OKO Bank; Central Bank of the OKOBANK Group Member Banks)		484
Oko Bank Group Central Cooperative, Helsinki	100	
Aktia Sparbank Abp (Aktia Savings Bank plc; Aktia Säästöpankki Oy)		1025
FöreningsSparbanken AB (publ), Stockholm	24,4	
Sparbanksstiftelsen i Helsingfors, Helsinki	5,8	
Sparbanksstiftelsen i Vanda, Vantaa	4,1	
Sparbanksstiftelsen i Esbo-Grankulla, Espoo	3,5	
Sparbanksstiftelsen i Borgå, Porvoo	3,3	
Sparfrämjande stift Helsingfors Södra, Helsinki	2,8	
Sparfrämjande stift Helsingfors Östra, Helsinki	2,8	
Sparfrämjande stift Helsingfors Norra, Helsinki	2,8	
Sparfrämjande stift Helsingfors Västra, Helsinki	2,8	
Sparfrämjande stift Helsingfors Torkel, Helsinki	2,8	
Bank of Åland Plc (Ålandsbanken Abp)		1362
Privatni investitorji	47,2	
Korporacije	21,8	
Zavarovalnice	19,2	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.10.3 Švedska

Konec leta 1999 je bilo na Švedskem 123 bank. Zaradi procesa združevanja med hranilnicami in zadružnimi bankami in preoblikovanja le-teh v komercialne banke na švedskem bančnem sektorju prevladujejo komercialne banke. Leta 1999 so imele kar 96 % sredstev celotnega bančnega sektorja. Ostali 4 % so bili razpršeni med 90 hranilnic, ki pa so zelo majhne, zato ne igrajo pomembne vloge v švedskem bančnem in plačilnem sistemu. V tem letu je bilo na Švedskem prisotnih 20 tujih bank, 17 preko podružnic in tri preko hčerinskih podjetij. Delež

tujih bank pa zaradi povezovanja bančnih skupin v zadnjih letih strmo raste. Za bančni sektor je značilna visoka stopnja koncentracije, saj večino bančnega poslovanja opravijo štiri največje banke. Organizirane so kot delniške družbe in skupaj predstavljajo 85 % skupne vrednosti sredstev. Konec leta 2001 je bilo na Švedskem 128 bank, od tega 26 komercialnih bank, 77 hranilnic, 23 tujih bank in 2 združni banki.

Tabela 24: Lastniki največjih bank na Švedskem, avgust 2002

BANKA, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Svenska Handelsbanken AB (publ)		81
Javnost	100	
Skandinaviska Enskilda Banken AB (Publ) (SEB)		83
Približno 400.000 privatnih delničarjev	100	
FöreningsSparbanken AB (publ) (Swedbank)		153
Alecta, Stockholm	4,8	
Robur, Stockholm	3,6	
SPK	2,3	
Skandia	1,9	
AMF Forsakring	1,7	
AMF Pension	1,7	
Forbundsdepa Robur	1,3	
Združenje hranilnic	20,8	
Neodvisne hranilnice	6,3	
Ostale švedske institucije	9,5	
Kmetijske zadruge	3,2	
Četrtni nacionalni pokojninsko zavarovalni sklad	1,1	
General public	10,8	
Ostali mednarodni investitorji	28,3	
FSPA profit-sharing funds	1,4	
SEB Equity Funds	1,3	
Matteus Bank AB (publ)		1825
Matteus AB, Stockholm	100	

Vir: The Bankers' Almanac

Največji švedski banki kotirata na borzi in imata razpršeno lastništvo. Spadata med sto največjih bank na svetu, medtem ko so ostale banke v svetovnem merilu zelo majhne. V povprečju so največji lastniki teh bank finančne institucije, saj imajo dobrih 37 %, nefinančne

institucije imajo v rokah skoraj 4 %, tujci imajo 7 % tržni delež, posamezniki pa si lastijo malo manj kot 3 %. Za kar 50 % lastniškega deleža natančni lastniki niso znani.

2.11 PORTUGALSKA

V drugi polovici osemdesetih let so se zaradi spremenjene ekonomske politike, ki jo je zahtevala prilagoditev notranjemu trgu Evropske unije, tudi v portugalskem bančnem sektorju pojavile spremembe. Prišlo je do liberalizacije predpisov in odprtja sektorja zasebni iniciativi. Do leta 1991 so bile opuščene tudi omejitve kreditov. Vse to je vzpodbudilo hiter razvoj bančnega sektorja, ki je v obdobju med letoma 1984 in 1989 povečal število bank od 14 na 27, med letoma 1989 in 1998 pa na 58. Do konca devetdesetih let so banke v državni lasti predstavljale velik del bančnega poslovanja, vendar je zaradi spremenjenega konkurenčnega okolja konec leta 1989 prišlo do zadnjega koraka liberalizacije bančnega sektorja - ponovne privatizacije podržavljenih bank. Po letu 1994 je bil na portugalskem bančnem sektorju prisoten proces prevzemov in združevanja, s pomočjo katerega so se največje portugalske bančne skupine trudile konkurirati bankam na evropskem trgu.

Tabela 25: Bančni sektor na Portugalskem

	DECEMBER 1996	DECEMBER 1997	DECEMBER 1998	DECEMBER 1999	DECEMBER R 2000
Število institucij	50	58	58	62	62
Od teh tuje institucije	19	23	26	29	33
Število podružnic	3.859	4.216	4.481	4.883	4.926
Število zaposlenih	60.653	60.736	58.234	59.389	55.250

Vir: Annual report 2000, Banco de Portugal, 2001, str. 203, 204.

Decembra 2000 je na Portugalskem poslovalo 62 bank. V tem letu se je zaradi procesa združevanja povečal delež koncentracije na bančnem sektorju. Tržni delež petih največjih bančnih skupin (glede na skupno bilančno vsoto) se je od 75,1 % decembra 1999 povečal na 83,4 % decembra 2000. Večji je bil tudi vpliv »nedomačih« bank (sem štejejo tuje banke, njihove podružnice in hčerinska podjetja pa tudi podružnice bank, ki imajo sedež v Evropski uniji), saj se je njihov tržni delež povečal na 15-20 %, delež skupnih sredstev bančnega sistema pa je znašal 20,6 %, leto prej je bil le 12,7 %.

Lastnica največje portugalske banke *Caixa General de Depósitos* je država, kar za bančni sektor ni najboljše, saj je to znak nerazvitih finančnih sistemov. Vse največje portugalske banke pa so kljub veliki koncentraciji bančnega sektorja v svetovnem merilu zelo majhne, iz česar lahko sklepamo, da gre za manjši bančni sektor, ki v Evropski uniji nima velikega pomena. V povprečju so največji lastniki največjih portugalskih bank finančne institucije. Imajo skoraj 50 % lastniški delež, medtem ko znaša lastniški delež nefinančnih institucij

držijo malo manj kot 8 %. Država si lasti kar 20 % tržni delež, skoraj toliko tudi tujci, posamezniki pa imajo v rokah le 4 % tržni delež.

Tabela 26: Lastniki največjih portugalskih bank, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Caixa General de Depósitos SA		130
Država	100	
Banco Comercial Português SA		131
Caixa Geral de Depósitos SA, Lisbon,	6	
IntesaBci SpA, Milan	4,91	
União Internacional Financeira (SGPS) SA,	4,58	
Eureko Portugal SGPS SA,	3,62	
Banco de Sabadell SA, Sabadell, 3	3,36	
EDP Participacoes SGPS SA, Lisbon	2,91	
IntesaBci Holding International SA, Luxembourg,	2,56	
Companhia de Seguros Mundial Confianca SA, Lisbon	2,39	
Banco Espírito Santo SA (BES)		204
Espirinto Santo Group	100	
Banco BPI SA		317
Banco Português de Investimento SA, Porto	51,36	
BPI-SGPS SA Holding, Porto	48,64	
Banco Totta & Açores SA		380
Santander Central Hispano Group, Madrid	99,3	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.12 ŠPANIJA

Španske depozitne finančne institucije so razdeljene v tri skupine: komercialne banke, hranilnice in zadružne banke. Komercialne banke so organizirane kot delniške družbe in so osredotočene na poslovanje s korporacijami. Nasprotno pa hranilnice in zadružne banke poslujejo z gospodinjstvi in manjšimi podjetji, pri čemer poslovanje s prvimi obsega zbiranje prihrankov in odobritve posojil, večinoma hipotekarnih, z drugimi pa odobritve posojil. Hranilnice so privatne institucije pod nadzorom predstavnikov oblasti, vlagateljev, zaposlenih in seveda ustanoviteljev. Kljub določeni stopnji državnega nadzora ni posebnih državnih garancij. Zadružne banke imajo v lasti njeni člani, v glavnem so zelo majhne in kljub velikemu številu institucij predstavljajo majhen delež skupnih sredstev in posojil. Hranilnice so zaradi hitre rasti svojega poslovanja, ki je bila posledica odstranitve preostalih geografskih ovir pri širitvi poslovanja konec osemdesetih let, dosegale dosti večje deleže. Med hranilnicami in zadružnimi bankami sicer obstaja neka stopnja sodelovanja, vendar funkcionirata vsaka na svoj način. Vsaka skupina finančnih institucij ima tudi svoj sklad za

zavarovanje vlog, iz katerega krijejo stroške »nebančnim« vlagateljem, leta 1998 je zajamčena vsota znašala 15.000 evrov.

V devetdesetih letih se je kot rezultat vstopa tujih bank na domači trg, tehnološkega napredka, odstranitve geografskih ovir hranilnic in kot rezultat procesa integracije španskega gospodarstva v Evropo povečala konkurenca med španskimi bankami. V bančnem sektorju je prišlo do procesa konsolidacije, ki je imel v primeru hranilnic in zadružnih bank za rezultat zmanjšanje števila institucij. V obdobju med letoma 1988 in 1998 se je število hranilnic zmanjšalo od 79 na 51, število zadružnih bank pa od 117 na 97. Ker je prihod tujih bank na španski bančni trg nadomestil konsolidacijo med domačimi kreditnimi institucijami, se je število komercialnih bank v istem obdobju povečalo.

Leta 2001 je bilo v Španiji 216 bank, od tega 61 komercialnih, 57 hranilnic in 98 zadružnih bank. Komercialne banke so predstavljale 42 % vseh bančnih vlog in 50 % vseh posojil, pri hranilnicah so deleži znašali 52 % in 46 %, pri zadružnih bankah pa le 6 % in 5 %. Večina kreditnih institucij v Španiji je majhnih, koncentracija na bančnem trgu je visoka. Leto 2001 je španskim kreditnim institucijam zaradi upočasnitve svetovnega gospodarstva in težav v državah Latinske Amerike, še posebno v Argentini, prineslo probleme, ki pa so jih uspešno premagale.

Tri največje španske banke spadajo med sto največjih bank na svetu, ostale pa v svetovnem merilu nimajo večjega pomena. Za dve od petih največjih bank ni možno dobiti podatkov o lastništvu. Če upoštevamo le tri izmed največjih bank, ugotovimo, da imajo finančne institucije v povprečju 33 % lastniški delež, tujci imajo dobre 3 %, za preostali lastniški delež pa natančni lastniki niso poznani.

Tabela 27: Lastništvo največjih bank v Španiji, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
Banco Santander Central Hispano (BSCH)		28
761.086 delničarjev	100	
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA)		38
Ni podatkov		
Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona 'la Caixa'		97
Ni podatkov		
Banco Español de Credito SA (Banesto)		176
Banco Santander Central Hispano, Madrid	100	
Banco Popular Español		208
Allianz AG, München	9,51	
Združenje delničarjev	10,76	

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

2.13 VELIKA BRITANIJA

Britanski bančni sektor je največji komercialni sektor v Evropski uniji. Njegova sredstva znašajo preko 5.000 milijard evrov, kar predstavlja petino bančnih sredstev Evropske unije. Decembra 2001 je bilo v Veliki Britaniji 385 bank, od tega jih je 184 registriranih kot delniška družba v Veliki Britaniji, 89 je evropskih pooblaščenih institucij in 112 podružnic bank izven Evropske unije. 265 bank je vključenih v British Bankers' Association. Velika Britanija je največji finančni center za čezmejna bančna posojila na svetu, predstavlja 21 % svetovnih bančnih čezmejnih posojil.

Tabela 28: Lastništvo največjih bank v Veliki Britaniji, avgust 2002

BANKE, LASTNIKI	LASTNIŠKI DELEŽ (V %)	SVETOVNA LESTVICA
The Royal Bank of Scotland plc		10
The Royal Bank of Scotland Group plc, Edinburgh	100	
Barclays Bank PLC		13
Barclays PLC, London	100	
Lloyds TSB Bank plc		26
Lloyds TSB Group plc, Edinburgh	100	
Abbey National plc		32
Delniška družba, kotira na londonski borzi	100	
HSBC Bank plc		34
HSBC Holdings plc, London	100	

Vir: The Bankers' Almanac

Pet največjih bank v Veliki Britaniji je velikih tudi v svetovnem merilu, saj vse spadajo med petdeset največjih bank na svetu. *Abbey National* je edina banka, ki ima razpršeno lastništvo, saj kotira na borzi in zato točni lastniki niso znani. Vse ostale banke so v lasti bančnih skupin, ki jim pripadajo. Glede na velikost britanskih bank v svetovnem merilu lahko na podlagi podatkov o lastništvu največjih bank sklepamo, da so v Veliki Britaniji prisotne velike bančne skupine, katerih večinski lastniki so finančne institucije (80 %), kar je za banke kot posebne delniške družbe tudi najbolj primerno. Ostalo lastništvo (20 %) pa zaradi kotacij bank na borzi ni znano.

3. LASTNIŠTVO BANK DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

Na podlagi zbranih podatkov o lastnikih največjih bank v posamezni državi članici Evropske unije sem lastnike grupirala v večje skupine (glej prilogo 4), in sicer sem jih razdelila na finančne in nefinančne institucije, na državo, posameznike, tujce in ostale, s čimer sem želela bolj nazorno prikazati lastništvo bank kot posebnih institucij.

Tabela 29: Lastništvo držav članic Evropske unije, avgust 2002

DRŽAVA	FINANČNE INSTITUCIJE	NEFINANČNE INSTITUCIJE	DRŽAVA	POSAME- ZNIKI	TUJCI	OSTALO *
Avstrija	57,94	13,29	6,63	-	14,27	7,86
Belgija	79,41	-	-	0,13	19,87	0,59
Danska	18,04	-	-	-	5,60	76,36
Finska	51,96	11,04	-	9,76	24,88	2,36
Francija	35,23	0,89	21,88	8,12	4,98	28,89
Grčija	0,80	8,62	20,00	9,20	10,00	51,38
Irska	1,52	0,76	-	-	23,94	73,78
Italija	43,51	10,29	-	0,95	4,07	41,17
Luksemburg	1,15	-	-	0,02	98,56	-
Nemčija	18,62	1,31	13,30	6,80	7,40	52,55
Nizozemska	56,53	-	20,00	-	20,00	3,47
Portugalska	48,10	7,80	20,00	4,10	19,86	0,14
Španija	33,33	-	-	-	3,17	63,50
Švedska	36,47	3,75	-	2,70	7,07	50,00
Velika Britanija	80,00	-	-	-	-	20,00
SKUPAJ	37,51	3,85	6,79	2,78	17,58	31,47

*Ostali lastniški delež banke, za katerega niso natančno znani lastniki, ker delnice bank kotirajo na borzi.

Vir: Lasten izračun

Najbolj primerni lastniki bank so finančne institucije, vendar prihaja v lastniškem deležu bank, ki ga take institucije imajo, do razlik med posameznimi državami članicami Evropske unije. V večini držav imajo te institucije velik lastniški delež, največjega imajo v Veliki Britaniji in Belgiji (80 %), nad 50 % lastništva imajo finančne institucije v Avstriji, na Finskem in na Nizozemskem. Najmanjše lastniške deleže, ki jih imajo finančne institucije, pa poznajo v Grčiji, Luksemburgu in na Irskem. Razlogi so predvsem v tem, da banke kotirajo na borzi in za velik lastniški delež bank točnih lastnikov ne poznamo. Lastniški delež finančnih institucij v povprečju znaša skoraj 38 %.

Nefinančne institucije naj ne bi bile veliki lastniki kreditnih institucij, saj ne predstavljajo trdnega jedra delničarjev, ampak jim gre pri nakupu delnic predvsem za doseganje čim večjih kapitalskih dobičkov. Lastniški delež teh institucij je v državah članicah nizek, največjega imajo v Avstriji, Italiji in na Finskem (nad 10 %), v kar šestih državah pa se take institucije

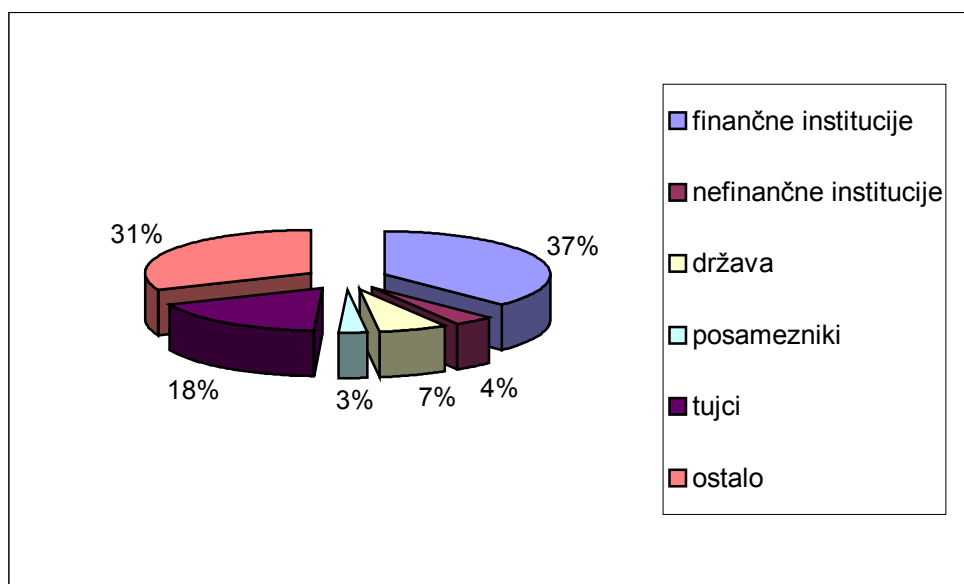
kot lastnik največjih bank sploh ne pojavljajo. V povprečju znaša lastniški delež nefinančnih institucij 3,85 %.

Država naj ne bi bila prisotna v bančnem sektorju, saj mu onemogoča razvoj in konkurenčnost. Vseeno pa je v kar nekaj državah še vedno prisotna kot lastnik bank, predvsem v manj razvitih državah, pa tudi v razvitih članicah, kjer ima država že tradicionalno veliko vlogo. Velike državne lastniške deleže bank imajo Francija, Grčija, Nizozemska in Portugalska (okrog 20 %), sledita jim Nemčija (okrog 13 %) in Avstrija (skoraj 7 %). Ostale države članice v lastništvu največjih bank niso prisotne. V povprečju ima država 6,79 % lastniški delež kreditnih institucij.

Posamezniki so pri lastništvu bank udeleženi v majhni meri, največji lastniški delež imajo na Finskem in v Grčiji (okrog 9 %), sledita jim Francija (8 %) in Nemčija (7 %), v ostalih državah pa imajo v rokah pod pet odstotkov lastništva ali pa ga sploh nimajo. V povprečju dosegajo posamezniki manj kot 3 % lastniški delež bank.

Pri tujem lastništvu se med posameznimi državami članicami pojavljajo največje razlike, tu je veliko odvisno od stališča države do vstopa tujega kapitala. V tem pogledu je Luksemburg najbolj odprt tujemu kapitalu, saj so tujci skoraj stoddostni lastniki njihovih največjih bank. Okrog petino lastniškega deleža imajo tujci na Finskem, Irskem in Nizozemskem; v Avstriji, Belgiji in na Portugalskem pa se ta delež giblje od 14-20 %. V ostalih državah se ta delež giblje pod desetimi odstotki, v Veliki Britaniji pa tujih lastnikov v največjih bankah ni. V povprečju imajo tujci skoraj 18 % lastniški delež.

Slika 5: Lastništvo bank v državah članicah EU, avgust 2002



Vir: Lasten izračun

Veliko bank kotira na borzi, zato se lastništvo nenehno spreminja in ga je težje ugotoviti. V večini primerov je znano le število lastnikov posamezne banke, ne pa tudi njihova identiteta in velikost njihovega lastniškega deleža. Pri največjih bankah v državah članicah Evropske unije tako za malo manj kot tretjino lastništva ne poznamo točnih lastnikov.

Glede na to, da v posamezni državi članici Evropske unije pet največjih bank predstavlja velik tržni delež bančnega sektorja, lahko na podlagi njihovega lastništva sklepamo o lastništvu celotnega bančnega sektorja v posamezni državi. Največji lastniki bančnega sektorja Evropske unije so finančne institucije, ki imajo v povprečju skoraj 38 % lastniški delež, kar je za banke kot posebne institucije tudi najbolj primerno. Tuji lastniški delež se po posameznih državah članicah zelo razlikuje, v povprečju pa znaša skoraj 18 %. Manjši lastniki bank so država (skoraj 7 %), nefinančne institucije (4 %) in posamezniki (skoraj 3 %), preostali lastniški delež (31 %) pa je razdeljen med veliko število delničarjev, saj banke kotirajo na borzi in zato natančno lastništvo ni znano.

SKLEP

Značilnosti bančnih sektorjev držav članic Evropske unije se po posameznih državah sicer razlikujejo, kljub temu pa so v vseh prisotni podobni trendi. V devetdesetih letih je bilo v vseh državah pri največjih bankah opaziti nenehno združevanje in povezovanje s kreditnimi institucijami tako na domačem kot na tujih trgih. Banke so s tem skušale doseči trden položaj na domačem finančnem trgu, zagotoviti pestrejšo ponudbo storitev in povečati svojo prisotnost na mednarodnih trgih, kjer je konkurenca še posebej ostra. Posledica konsolidacije je visoka koncentracija v bančnih sektorjih, saj v skoraj vsaki članici petnajsterice peščica bank obvladuje večino domačega trga.

Zaradi aktivnega procesa konsolidacije se spreminja struktura bančnih sektorjev. Prisoten je trend oblikovanja velikih bančnih skupin, ki postajajo globalne, saj imajo svojo mrežo podružnic in poslovalnic razporedeno po celem svetu. Članice bančnih skupin so tudi največje banke držav članic Evropske unije. V zadnjih letih je zaradi povezovanja kreditnih institucij prišlo do oblikovanja finančnih konglomeratov, ki največkrat združujejo bančništvo in zavarovalništvo. Primer finančnega konglomerata je švedska Nordea, ki predstavlja znaten delež bančnega sektorja nordijske regije.

Lastniška struktura bank se od države do države razlikuje, vseeno pa je možno najti nekaj skupnih točk. V skoraj vseh državah so največji lastniki bank finančne institucije, s čimer se večina strokovnjakov strinja, saj naj bi bila taka lastniška struktura za banke tudi najbolj primerna. V povprečju imajo finančne institucije skoraj 38 % lastniški delež bančnega sektorja Evropske unije. V Avstriji, Belgiji, na Finskem, na Nizozemskem in v Veliki Britaniji dosegajo finančne institucije več kot 50 % lastniški delež.

Nefinančne institucije niso pomemben lastnik bank, saj imajo v povprečju manj kot 4 % lastniški delež. Tukaj prihaja med posameznimi državami do večjih razlik, saj v Avstriji, na Finskem in v Italiji njihov lastniški delež presega 10 %, v ostalih državah pa je manjši ali pa nefinančne institucije sploh niso prisotne kot lastniki bank.

Državno lastništvo je omejeno na bančne sektorje manj razvitih članic in na bančne sektorje tistih držav, ki so imele v njih že tradicionalno pomembno vlogo. Država je lastnik kar petine bank v Franciji, Grčiji, na Nizozemskem in na Portugalskem, državno lastništvo bank poznata še Nemčija in Avstrija. V ostalih članicah petnajsterice se je država popolnoma umaknila iz bančnega sektorja, kar je dobrodošlo, saj država onemogoča razvoj in konkurenčnost bančnega sektorja. V povprečju znaša lastniški delež države skoraj 7 %.

Tuje lastništvo je predvsem odvisno od odprtosti bančnih sektorjev posameznih držav in njihove naklonjenosti tujemu kapitalu. V zadnjih letih se zaradi vse večjega povezovanja in združevanja preko meja v bankah povečuje lastniški delež tujcev. V povprečju znaša v

državah petnajsterice tuji lastniški delež manj kot 18 %. Najbolj odprt bančni sistem ima Luksemburg, saj so skoraj vse banke v tujem lastništvu. Velik delež tujega kapitala v lastništvu bank imajo Belgija, Finska, Irska, Nizozemska in Portugalska: pri vseh imajo tujci v lasti okrog 20 % bank. V tem pogledu med najbolj zaprte države spadajo Velika Britanija, Španija, Italija in Francija; v vseh imajo tujci v lasti manj kot 5 % bank. Ti podatki pa niso najbolj natančni, saj veliko bank kotira na borzi in je nemogoče ugotoviti lastnike bank. Lastniški delež bank držav petnajsterice, ki zaradi navedenega razloga ni pojasnjen, znaša skoraj eno tretjino.

Na podlagi ugotovljenih podatkov o lastništvu bank v državah članicah Evropske unije ocenjujem, da je lastništvo v povprečju kar primerno, saj so večinski lastniki bank finančne institucije. Država se povsod umika iz bančnih sektorjev in bi morala v prihodnosti v tej smeri tudi nadaljevati. Nefinančne institucije in posamezniki so manjšinski lastniki, kar je za banke primerno, saj ne morejo oblikovati trdnega jedra delničarjev. Pogledi na tuje lastništvo bank se v strokovnih krogih razlikujejo, vprašanje pa je, če se mu bo zaradi še vedno trajajočega procesa konsolidacije, ki v zadnjih letih vse pogosteje sega preko meja, sploh še možno izogniti.

Pričakovati je, da se bo v prihodnosti povezovanje v bančnem sektorju nadaljevalo, kar bo povzročilo nadaljnje spremembe v lastniški strukturi. Nastajale bodo bančne skupine in finančni konglomerati, ki bodo prisotni na finančnih trgih po vsem svetu, ponujali pa bodo širok izbor finančnih storitev. V zadnjih letih so v proces konsolidacije vključene predvsem večje banke, kar ima za posledico nastanek bančnih gigantov, ki obvladujejo pomemben delež svetovnega finančnega trga.

LITERATURA

1. Claessens Stijn, Demirgüç-Kunt Asli, Huizinga Harry: How does foreign entry affect domestic banking markets? *Journal of Banking and Finance*, 25(2001), 5, str. 891-911.
2. Focarelli Dario, Pozzolo Alberto Franco: The patterns of cross-border bank mergers and shareholdings in OECD countries. *Journal of Banking and Finance*, 25(2001), 12, str. 2305-2337.
3. La Porta Rafael, Lopez-de-Silanes Florenzio, Schleifer Andrei: Government ownership of banks. Harvard Institute of Economic Research, Harvard University. [URL: www.economics.harvard.edu/hier/2000papers/HIER1890.PDF], februar 2000.
4. Ribnikar Ivan: Lastniki bank (v EU in Sloveniji). *Bančni vestnik*, Ljubljana, (2001), 12, str. 50-54.
5. Štiblar Franjo: Vpliv lastništva na uspešnost corporate governance bank v Sloveniji. *Gospodarska gibanja*, 2001, 331, str. 25-54.
6. Vennet Rudi Vander: Cost and profit efficiency of financial conglomerates and universal banks in Europe. *Journal of Money, Credit and Banking*, 34 (2002), str. 254-282.
7. Zajc Katarina: Bančni prevzemi in združitve po svetu in v Sloveniji (1). *Bančni vestnik*, Ljubljana, 47 (1998), str. 2-6.

VIRI

1. Abridged report for the year 2000. Rim: Banca d'Italia, 2001. 342 str.
2. AIB Group. [URL: <http://www.aib.ie/frames/fed.html>], 29.8.2002.
3. Aktia Sparbank Abp. [URL: <http://www.aktia.fi/en/index.html>], 4.11.2002.
4. Annual report 2000. Amsterdam: De Nederlandsche Bank, 2001. 227 str.
5. Annual report 2000. Lizbona: Banco de Portugal, 2002, str. 202-227.
6. Annual report 2000. Pariz: Banque de France, 2001. 235 str.
7. Annual report 2001. Bruselj: National Bank of Belgium, 2002. 144 str.
8. Annual report 2001. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2002. 202 str.
9. Annual report 2001. Helsinki: Bank of Finland, 2002. 135 str.
10. Annual report 2001. Lizbona: Banco de Portugal, 2002, str. 27-30.
11. Annual report 2001. Madrid: Banco de España, 2002. 192 str.
12. Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 44 str.
13. Belgian Bankers' Association. [URL: <http://www.abb.-bvb.be/gen/en>], 9.7.2002.
14. Blue Book Ireland. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001, str. 260-282.
15. Blue Book Sweden. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001, str. 456-478.
16. BNP Paribas. [http://invest.bnpparibas.com/en/investors/share_ownership.asp], 4.11.2002.

17. British Bankers' Association. [URL:<http://www.bba.org.uk>], 3.9.2002.
18. Competition, growth and banking system. Rim: Banca d'Italia, 2000. 12 str.
19. Crédit Lyonnais. [URL: http://creditlyonnais.com/sewlet/Gcek?DEST=ART_VIEW&in_article=8215], 4.11.2002.
20. Danmark Nationalbank: Monetary review. 2nd quarter 2000.
[URL:[http://www.nationalbanken.dk/nb/nb.nsf/alldocs/Smonetary_review_2_00/\\$File/kvo2_00.uk.pdf](http://www.nationalbanken.dk/nb/nb.nsf/alldocs/Smonetary_review_2_00/$File/kvo2_00.uk.pdf)], 14.5.2002.
21. Danmark Nationalbank: Monetary review, 4th quarter 1999.
[URL:[http://www.nationalbanken.dk/nb/nb.nsf/alldocs/Smonetary_review_4quarter99/\\$File/nb04.htm#4.3](http://www.nationalbanken.dk/nb/nb.nsf/alldocs/Smonetary_review_4quarter99/$File/nb04.htm#4.3)], 14.5.2002.
22. Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the Euro area. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 39 str.
23. IMF country report 2002. Luxembourg: Financial system stability assessment, including reports on the observance of standards and codes on the following topics: monetary and financial transparency, banking supervision, securities regulation, insurance regulation, corporate governance and payment systems. Washington D.C., 2002. 64 str.
24. IntesaBci. [<http://www.intesabci.it/ist/jsp/dettaglio.jsp>], 4.11.2002.
25. Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 29 str.
26. Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 54 str.
27. Mergers and acquisitions involving the EU banking industry – facts and figures. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2000. 48 str.
28. Monetary policy and bank lending in France: Are there asymmetries? Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 50 str.
29. Monetary transmission: Empirical evidence from Luxembourg firm level data. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 30 str.
30. Nordea. [URL: <http://www.nordea.com>], 26.8.2002.
31. Principal shareholders of Nordea. [URL:http://www.nordea.com/eng/ir/shareholders_2.asp?navi=shareholder], 13.10.2002.
32. Quarterly Bulletin June 2001, Amsterdam: De Nederlandsche Bank, 2001. 75 str.
33. Report of the Central Bank of Ireland for the year ended 31. december 2001. Dublin: Central Bank of Ireland, 2002. 187 str.
34. Shareholder structure of Nordea. [URL:http://www.nordea.com/eng/ir/shareholder_structure_2.asp?navi=shareholders&item=ownership], 13.10.2002.
35. Special feature on banking. 1994-1999 data. Luksemburg: European Commission, 2001. 99 str.
36. Summary of the Annual report 2001. Atene: Bank of Greece, 2002. 93 str.
37. Testing for competition among German banks. Frankfurt am Main: Economic Research Centre of the Deutsche Bundesbank, 2001. 53 str.

38. The Austrian financial markets. A survey of Austria's capital markets. Facts and figures. Dunaj: Österreichische Nationalbank and Financial Markets Austria Services Ltd, 2001. 151 str.
39. The Bankers' Almanac. [URL: <http://www.bankersalmanac.com>], 2002.
40. The bank lending channel of monetary policy: Identification and estimation using Portuguese micro bank data. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 58 str.
41. The credit channel in the Netherlands: Evidence from bank balance sheets. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 43 str.
42. The EU Economy 2001 Review. [URL: http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/european_economy/2001], 22.2.2002.
43. The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Frankfurt am Main: European Central Bank, 2001. 46 str.
44. The Swedish financial market 2001. Stockholm: Sveriges Riksbank, 2002. 50 str.
45. Why do banks merge? Temi di discussione. Rim: Banca d'Italia, 1999. 40 str.

SLOVARČEK TUJIH IZRAZOV

asset management	upravljanje premoženja
branch	podružnica
building society	stanovanjska banka
commercial bank	komercialna banka
cooperative bank	zadružna banka
co-operative building society	stanovanjska zadruga
credit cooperative	zadružna banka
economies of scale	ekonomija obsega
economies of scope	ekonomija povezanosti
housing construction savings and loan associations	hranilna in posojilna združenja za gradnjo stanovanj
incorporated bank	banka d.d.
incorporated enterprise limited by share	d.o.o.
investment bank	investicijska banka
joint stock bank	banka d.d.
mortgage bank	hipotekarna banka
mutual savings bank	vzajemna hranilnica
post-office savings bank	poštna hranilnica
reinsurance	pozavarovanje
savings bank	hranilnica
special purpose bank	banka za posebne namene
subsidiary	hčerinska družba
treasury stock & shares buybacks	zakladne delnice in lastne delnice, ki so kasneje odkupljene
voting control	nadzor nad glasovalnimi pravicami

PRILOGE

Priloga 1

Tabela 1: Bančna struktura držav evroobmočja pred EMU, 1997

	AT	BE	FI	FR	DE	GR	IE	IT	LU	NL	PT	ES
TRŽNA KONCENTRACIJA												
Tržni delež največjih bank (skupna sredstva =6 mia evrov)	60,5	91,0	66,0	-	71,7	68,7	49,9	75,0	61,7	-	83,9	73,0
Delež populacije največjih bank (skupna sredstva =6 mia evrov)	3,0	16,4	0,9	-	3,1	12,5	10,4	6,0	12,1	-	16,4	6,6
Število institucij na milijon prebivalcev	123	13	68	22	42	5	19	16	498	11	4	8
Tržni delež petih največjih bank	45,3	57,0	78,8	32,6	31,5	57,3	35,9	30,1	22,4	24,7	48,6	38,0
VPLIV DRŽAVE												
Odstotek sredstev desetih največjih bank v lasti ali pod nadzorom države, 1995	50,4	27,6	30,7	17,3	36,4	70,0	4,5	36,0	5,1	9,2	25,7	2,0

Vir: Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the Euro area, 2001.

Tabela 2: Struktura nacionalnih finančnih sistemov

	AT	BE	FI	FR	DE	GR	IE	IT	LU	NL	PT	ES
<i>Pomembnost bank za financiranje podjetij</i>	Zelo pomembne	Pomembne	Pomembne	Pomembne	Zelo pomembne	Zelo pomembne	Pomembne	Zelo pomembne	Pomembne	Pomembne	Pomembne	Zelo pomembno
<i>Delež kratkoročnih posojil</i>	Povprečen	Povprečen	Nizek	Nizek	Nizek	Visok	Nizek	Visok	-	Nizek	Nizek	Visok
<i>Delež posojil z variabilnimi obrestnimi merami</i>	Nizek	Visok	Visok	Povprečen	Nizek	Visok	Visok	Visok	-	Nizek	Visok	Visok
<i>»Relationship lending«</i>	Zelo pomembno (»house banks«)	Ni zelo pomembno (veliko SMEs, v družinski lasti, manj nagnjeni k tradicionalnemu »relationship lending«)	Pomembno, a upada	Ni pomembno, razen za majhna posjetja	Zelo pomembno (»house banks«)	Ni več tako pomembno	Zelo pomembno za komercialna posojila	Zelo pomembno	-	Pomembno	Ni pomembno (podjetja na začetku najemajo posojila pri eni sami banki, kasneje pa pri različnih bankah)	Ni pomembno
<i>Tržna koncentracija</i>	Srednja	Visoka	Visoka	Srednja	Nizka	Visoka	Visoka	Nizka	Nizka	Visoka	Visoka	Srednja

	AT	BE	FI	FR	DE	GR	IE	IT	LU	NL	PT	ES
Vpliv države	Močan (državne garancije za večino hranilnic)	Srednji	Močan (državne garancije za posledice bančne krize)	Srednji	Močan (državne garancije v sektorju hranilnic)	Močan	Šibek	Močan, a upada	Šibek	Šibek	Srednji	Šibek (ni državnih garancij za hranilnice)
<i>Jamstvo za vloge</i>	Povprečno o (pribl. 15.000 evrov leta 1990 in 20.000 evrov leta 1998)	Povprečno (pribl. 12.500 evrov na depozitorja so leta 1998, 15.000 leta 1999, 20.000 od takrat naprej)	V začetku visoko, zdaj povprečno (praktično v celoti leta 1990, 25.000 evrov leta 1998)	Visoko (76.000 evrov od leta 1999; pred tem na podobni ravni, a ne enotno med bankami)	Skoraj v celoti	Povprečno (20.000 evrov, v celoti za depozite pri Postal Savings bank)	Povprečno (20.000 evrov)	Visoko (103.000 evrov; do leta 1996 tudi 75% kritje med 103000 in 516000 evri)	Skromno	Povprečno (približno 18.000 evrov leta 1990, od leta 1995 20.000 evrov)	Povprečno (15.000 evrov zavarovano v celoti, naslednjih 15000 evrov zavarovanih 75%, še naslednjih 15000 pa 50%)	Skromno (9.000 evrov na vlagatelja leta 1990, leta 1998 15.000 evrov, sedaj pa 20.000 evrov)

	AT	BE	FI	FR	DE	GR	IE	IT	LU	NL	PT	ES
<i>Bančne mreže neodvisnih bank</i>	Zelo pomembne (večina bank je v mreži, z osredno institucijo imajo zelo močne vezi)	Niso pomembne (Crédit Agricole sestavljata dve banki članici, Credit Profession ne 1 ima šibke vezi)	Zelo pomembne (večina bank je organiziranih v skupinah z zelo močnimi vezmi med bankami)	Pomembne	Zelo pomembne (večina bank je v mreži, z močnimi vezmi z osrednjo institucijo)	Niso pomembne (ni bančnih mrež)	Zelo pomembne (za banke na drobno)	Zelo pomembne (večina bank je v mreži, z osrednjo institucijo)	Niso pomembne (mreža vzajemnih kmetijskih kreditnih bank preskrbi podatke na agregatni ravni)	Niso pomembne (bančne skupine kot npr. ABN Amro, Rabo ali ING imajo konsolidirane bilance in jih zato lahko štejemo za eno banko)	Niso pomembne (mreža vzajemnih kmetijskih kreditnih bank preskrbi podatke na agregatni ravni)	Niso pomembne (bančne mreže sicer obstajajo, med osrednjo institucijo in bankami članicami pa so šibke vezi)

Vir: Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the Euro area, 2001.

Tabela 3: Štirje tipi povezav in združitv v Evropski uniji

	Znotraj ene države	Med različnimi državami
Med kreditnimi institucijami	Prevzemi in združitve domačih bank Prevzemi in združitve kreditnih institucij, lociranih v isti državi.	Prevzemi in združitve mednarodnih bank Prevzemi in združitve kreditnih institucij, lociranih v različnih državah, od katerih je vsaj ena v Evropski uniji.
	Glavni motivi Doseganje ekonomije obsega, zmanjšanje distribucijskih mrež in administrativnih funkcij (racionalizacija), vključno z informacijsko tehnologijo in področji kriznega managementa.	Glavni motivi Velikost je najpomembnejši motiv. Ostali so sposobnost slediti zahtevam strank in možna racionalizacija znotraj administrativnih funkcij.
Med različnimi sektorji	Domači konglomerati Prevzemi in združitve med kreditnimi institucijami in zavarovalnicami in/ali ostalimi finančnimi institucijami, lociranimi v isti državi.	Mednarodni konglomerati Prevzemi in združitve med kreditnimi institucijami v Evropski uniji in zavarovalnicami in/ali ostalimi finančnimi institucijami, lociranimi v drugi državi.
	Glavni motivi Doseganje ekonomije povezanosti skozi medsektorsko prodajo, diverzifikacija tveganja in dobička, optimalna uporaba komplementarnih distribucijskih mrež, možna racionalizacija znotraj administrativnih funkcij.	Glavni motivi Doseganje ekonomije povezanosti skozi medsektorsko prodajo in velikost sta glavna motiva, ostali sta diverzifikacija tveganja in dobička. Možnosti racionalizacije ni zaradi institucij v različnih državah, ki so podrejene različnim predpisom.

Vir: Mergers and acquisitions involving the EU banking industry, 2000, str. 10,20.

Tabela 4: Skupno število prevzemov in združitvev (domačih in tujih) kreditnih institucij

DRŽAVA						PRVA POLOVICA	POVPREČJE
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1995-99
AT	14	24	29	37	24	8	26
BE	6	9	9	7	11	3	8
DE	122	134	118	202	269	101	169
DK	2	2	2	1	2	2	2
ES	13	11	19	15	17	29	15
FI	9	6	5	7	2	5	6
FR	61	61	47	53	55	25	55
GR	0	1	3	9	8	1	4
IE	3	4	3	3	2	0	3
IT	73	59	45	55	66	30	60
LU	3	2	3	12	10	8	6
NL	7	11	8	3	3	5	6
PT	6	6	2	5	2	9	4
SE	1	2	5	1	7	2	3
UK	6	11	21	24	19	6	16
Skupaj	326	343	319	434	497	234	

Vir: Mergers and acquisitions involving the EU banking industry, 2000, str. 36.

Tabela 5: Število domačih prevzemov in združitvev kreditnih institucij

DRŽAVA						PRVA POLOVICA	POVPREČJE
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1995-99
AT	14	24	27	37	20	5	24
BE	6	8	7	6	6	0	7
DE	100	117	109	189	240	91	151
DK	2	2	1	1	0	1	1
ES	4	4	1	5	5	3	4
FI	7	6	5	5	2	3	5
FR	60	61	46	52	51	21	54
GR	0	0	3	7	3	0	3
IE	1	1	0	2	1	0	1
IT	68	56	45	52	64	30	57
LU	3	1	3	9	6	6	4
NL	2	2	5	0	1	2	2
PT	5	5	1	1	0	6	2
SE	1	2	2	1	1	0	1
UK	2	4	15	16	14	4	10
Skupaj	275	293	270	383	414	172	

Vir: Mergers and acquisitions involving the EU banking industry, 2000, str. 36.

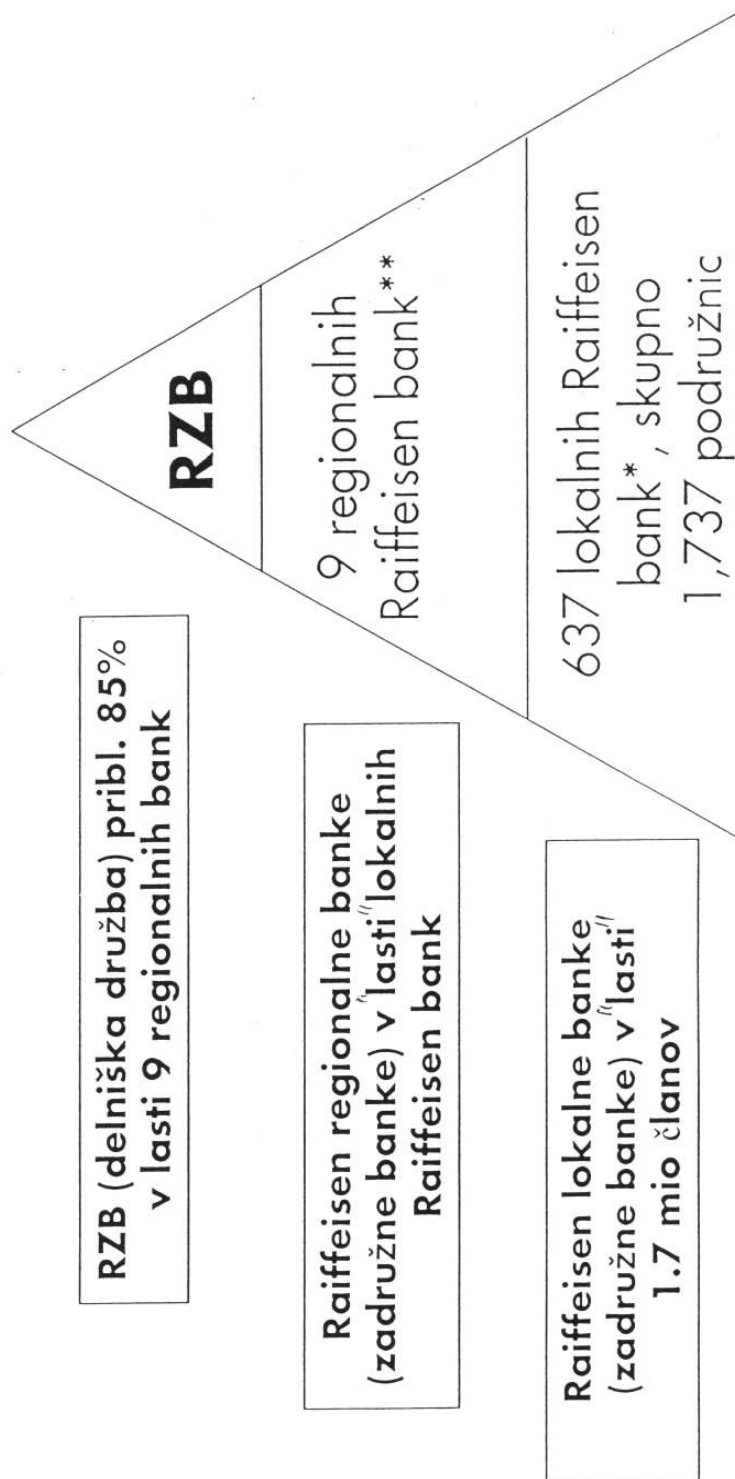
Priloga 2

Tabela 6: Razvoj avstrijskega bančnega sektorja

SEKTOR	SKUPNA VREDNOST SREDSTEV DECEMBRA 1990		SKUPNA VREDNOST SREDSTEV DECEMBRA 1999		SKUPNA VREDNOST SREDSTEV DECEMBRA 2000	
	Milijonov evrov	Delež skupne vrednosti sredstev (v %)	Milijonov evrov	Delež skupne vrednosti sredstev (v %)	Milijonov evrov	Delež skupne vrednosti sredstev (v %)
Hranilnice	72856,6	24,8	190029,3	36,2	213217,8	37,9
Banke d.d.	105895,6	36,1	125106,6	23,8	119513,1	21,2
Raiffeisen banke	52804,1	18,0	103575,5	19,7	113488,1	20,2
Banke za posebne namene	22625,1	7,7	36968,9	7,0	41431,4	7,4
Državne hipotekarne banke	16279,7	5,5	28683,9	5,5	31911,4	5,7
Volksbanken	12593,3	4,3	22549,2	4,3	24624,3	4,4
Hranilna in posojilna združenja za gradnjo stanovanj	10578,5	3,6	17721,1	3,4	18518,2	3,3

Vir: The Austrian Financial Markets, 2001, str. 49.

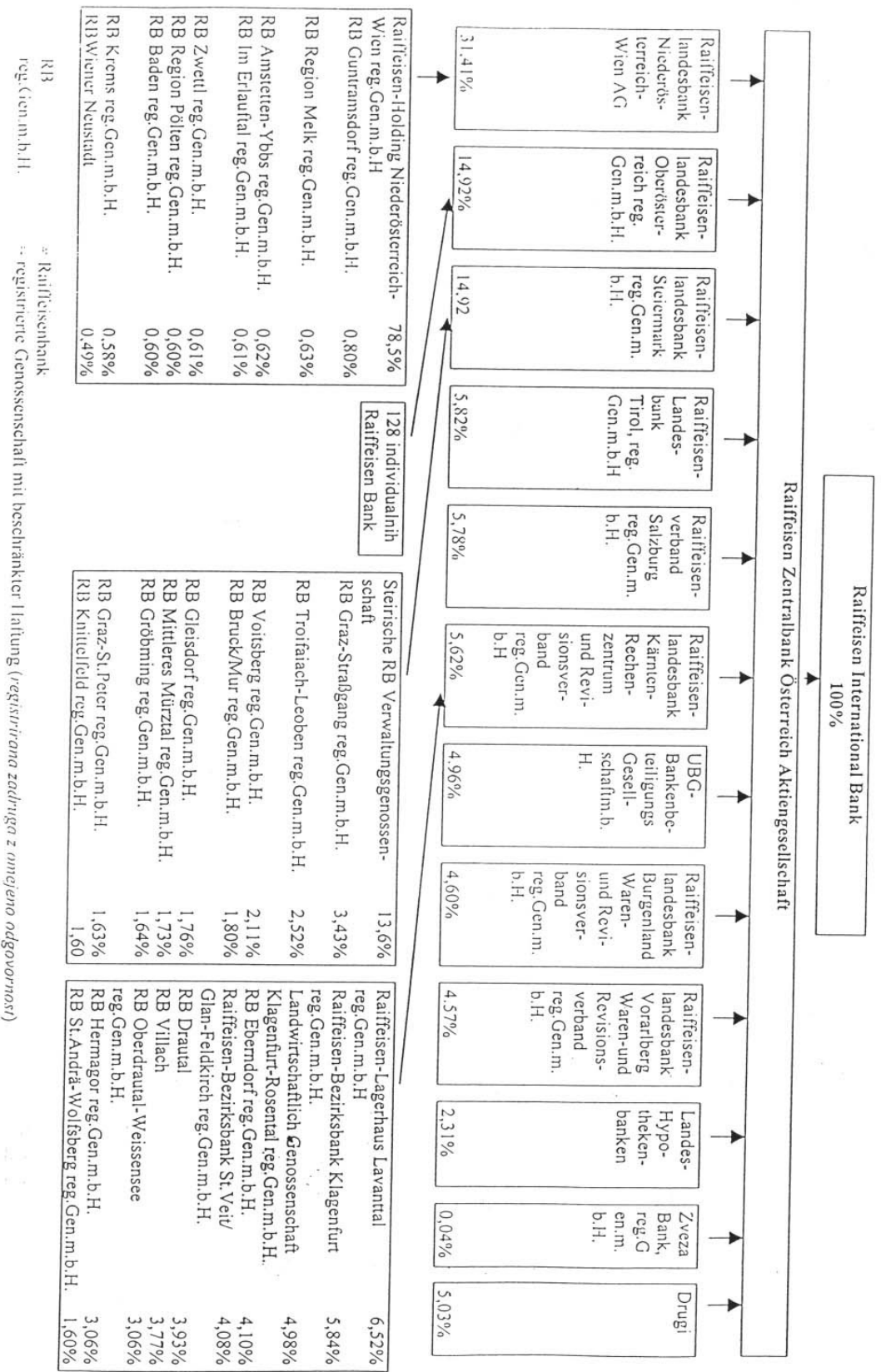
Organizacijska struktura



* vključno Posojilnice, **vključno ZVEZA Bank

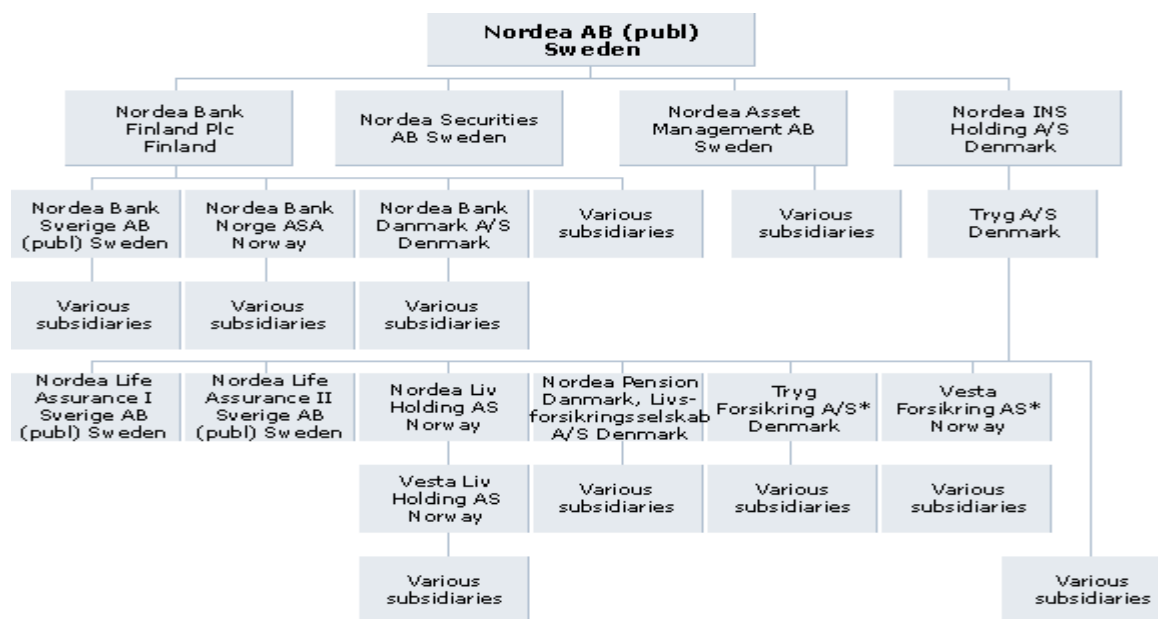
Podatki: December 1999

Struktura Lastnine v sistemu Raiffeisen



Priloga 3

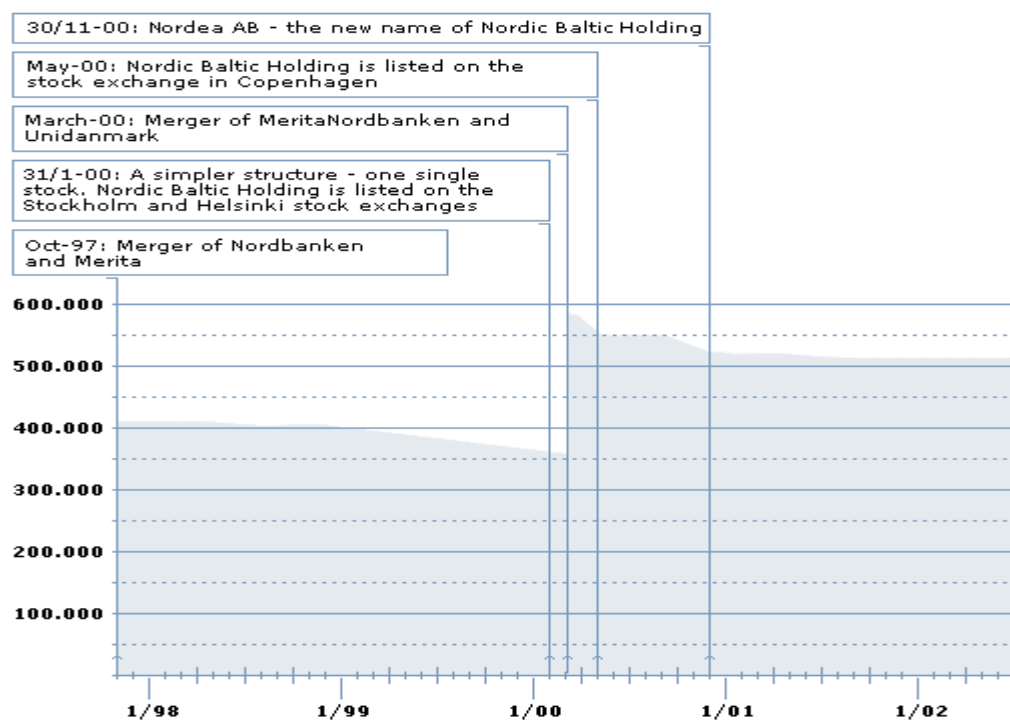
Slika 1: Struktura finančne skupine Nordea



* Currently subject to sale as announced on 19 June 2002

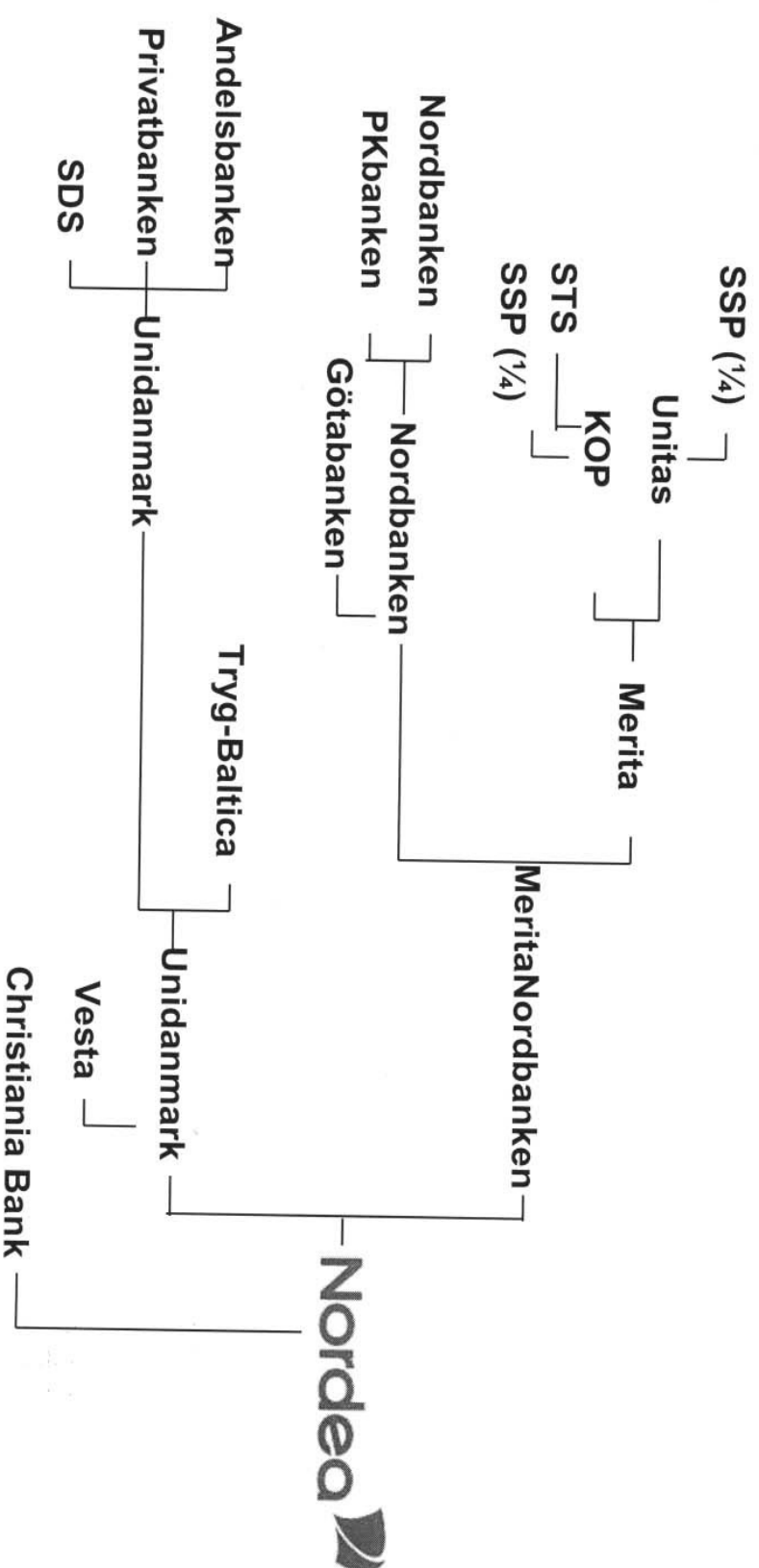
Vir: Nordea, 2002.

Slika 2: Število delničarjev



Vir: Nordea, 2002.

Ten years of Nordea's history



Priloga 4

Tabela 7: Lastništvo bank držav EU, avgust 2002

	Finančne institucije	Nefinančne institucije	Država	Posamezniki	Tujci	Ostalo
AVSTRIJA						
Bank Austria					99,9	
Erste Bank	47,4					52,6
RZB	99,99					
ÖKB	91,75	8,25				
BAWAG		53,57	46,43			
PSK	74,82	25,18				
ÖVAG	91,6	6				2,4
SKUPAJ	57,937	13,286	6,633		14,271	7,857
BELGIJA						
Fortis Bank	99,66					0,34 ³
Dexia Bank	100					
KBC Bank	100					
BBL				0,63	99,37	
Euroclear Bank	97,4					2,6 ⁴
SKUPAJ	79,48			0,126	19,874	0,588
FRANCIJA						
BNP Paribas	74,2					25,8 ⁵
Société Générale	12,06	4,43		7,26	8,39	67,86 ⁶
Crédit Agricole	73			27		
Caisse des Dépôts			100			
Crédit Lyonnais	16,9		9,4	6,5	16,4	50,8 ⁷
SKUPAJ	35,232	0,886	21,88	8,125	4,985	28,892
GRČIJA						
National Bank of Greece						100
Alpha Bank						100
EFG	4			46	50	
Commercial Bank		43,1				56,9 ⁸
Agricultural Bank			100			
SKUPAJ	0,8	8,62	20	9,2	10	51,38

³ Ostali privatni in institucionalni investitorji.

⁴ Manjšinski delničarji.

⁵ Ostali stabilni delničarji.

⁶ Zakladne delnice in lastne delnice, ki so kasneje odkupljene.

⁷ Jedro skupine delničarjev.

⁸ Grške in tuje banke, vzajemni skladi, različna podjetja, posamezniki iz Grčije in tujine.

	Finančne institucije	Nefinančne institucije	Država	Posamezniki	Tujci	Ostalo
IRSKA						
AIB Group						100
Bank of Ireland						100
Irish Life & Premanent						100
Rabobank Ireland					100	
Anglo Irish Bank Corporation	7,6	3,8			19,7	
SKUPAJ	1,52	0,76			23,94	73,78
ITALIJA						
IntesaBci	16,11 ⁹	26,686 ⁷				57,21
UniCredito	33,362				4,9	61,738
Sanpaolo IMI	24,58	14,48		3,81	11,38	45,75
Banca di Roma	100					
SKUPAJ	43,513	10,29		0,9525	4,07	41,1745
LUKSEMBURG						
Deutsche Bank					100	
HVB	5,77				94,23	
Banque Générale					99,67	
Dexia				0,1	99,9	
BNP Paribas					99	
SKUPAJ	1,154			0,02	98,56	
NIZOZEMSKA						
ABN AMRO	82,63					17,34
ING Bank					100	
Rabobank	100					
BNG			100			
SNS Bank	100					
SKUPAJ	56,526		20		20	3,474
NEMČIJA						
Deutsche Bank						100
HypoVereinsbank	30,72	6,54				62,74
Dresdner Bank						100
Commerzbank	29			34	37	
WestLB	33,4		66,52			
SKUPAJ	18,624	1,308	13,304	6,8	7,4	52,548

⁹ konzorcij

	Finančne institucije	Nefinančne institucije	Država	Posamezniki	Tujci	Ostalo
PORTUGALSKA						
Caixa General			100			
Banco Comercial	40,5	39		20,5		
BES	100					
Banco BPI	100					
Banco Totta					99,3	0,7
SKUPAJ	48,1	7,8	20	4,1	19,86	0,14
ŠPANIJA						
BSCH						100
Banesto	100					
Banco Popular					9,51	90,49
SKUPAJ	33,333				3,17	63,497
VB						
The Royal Bank	100					
Barclays Bank	100					
Lloyds TSB Bank	100					
Abbey National						100
HSBC Bank	100					
SKUPAJ	80					20
DANSKA						
Danske Bank						100
Jyske Bank	9,9					90,1
Sydbank	20				20	60
Spar Nord Bank	42,27				2,4	55,33
SKUPAJ	18,0425				5,6	76,3575
FINSKA						
Nordea					100	
Sampo Bank	100					
OKO Bank	100					
Aktia Sparbank	40,6	33,4		1,6	24,4	
Bank of Lland	19,2	21,8		47,2		11,8
SKUPAJ	51,96	11,04		9,76	24,88	2,36
ŠVEDSKA						
Nordea	28,4		18,3	1,9	51,4	
Svenska Handelsbanken						100
SEB						100
Swedbank	45,9	15		10,8	28,3	
Matteus Bank	100					
SKUPAJ	36,475	3,75		2,7	7,075	50

Vir: Lasten izračun

Priloga 5

50 NAJVEČJIH BANK NA SVETU, avgust 2002

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
1	(1)	Sumitomo Mitsui Banking Corporation, Tokyo, Japan	905,293	+68.34%	-	01.04.01
2	(2)	Deutsche Bank AG, Frankfurt am Main, Germany	*817,578	-1.16%	1,416.61	31.12.01
3	(4)	BNP Paribas SA, Paris, France	*734,838	+19.04%	1,577.78	31.12.01
4	(3)	Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG, Munich, Germany	*648,357	+1.63%	1,432.64	31.12.01
5	(7)	Credit Suisse Group, Zürich, Switzerland	*615,860	+3.55%	2,162.26	31.12.01
6	(5)	UBS AG, Zürich, Switzerland	612,232	+8.67%	2,161.66	31.12.01
7	(6)	The Bank of Tokyo-Mitsubishi Ltd, Tokyo, Japan	*609,455	+10.99%	6,271.70	31.03.01
8	(8)	Bank of America NA, Charlotte, USA	*551,691	-5.58%	2,835.00	31.12.01
9	(9)	JP Morgan Chase Bank, New York, USA	*537,826	+42.62%	1,476.00	31.12.01

* Figures are consolidated

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
10	(14)	The Royal Bank of Scotland plc, Edinburgh, UK	*536,722	+15.24%	1,299.67	31.12.01
11	(10)	ABN AMRO Holding NV, Amsterdam, Netherlands	*531,888	+9.98%	1,493.19	31.12.01
12	(13)	Industrial & Commercial Bank of China, Beijing, China	521,720	+8.67%	20,227.75	31.12.01
13	(11)	Barclays PLC, London, UK	*507,174	+13.33%	2,427.59	31.12.01
14	(15)	The Norinchukin Bank, Tokyo, Japan	470,360	+18.47%	8,977.01	31.03.01
15	(20)	Société Générale, Paris La Défense, France	*456,325	+12.42%	479.92	31.12.01
16	(17)	Citibank NA, New York, USA	*452,343	+18.38%	1,101.00	31.12.01
17	(16)	Dresdner Bank Group, Frankfurt am Main, Germany	*451,147	+4.80%	1,332.03	31.12.01
18	(19)	Commerzbank AG, Frankfurt am Main, Germany	*446,365	+9.06%	1,241.21	31.12.01

* Figures are consolidated

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
19	(-)	Crédit Agricole, Paris, France	*440,804	+3.03%	2,591.93	31.12.01
20	(18)	UFJ Bank Ltd, Tokyo, Japan	*439,008	+17.30%	6,731.42	31.03.01
21	(21)	Mizuho Corporate Bank Ltd, Tokyo, Japan	426,408	+13.67%	8,295.12	31.03.01
22	(22)	Credit Suisse First Boston, Zürich, Switzerland	*415,969	-	2,715.21	31.12.00
23	(23)	Mizuho Bank Ltd, Tokyo, Japan	413,488	+5.10%	6,852.73	31.03.01
24	(24)	ING Bank NV, Amsterdam, Netherlands	*394,761	+9.10%	-	31.12.01
25	(25)	Westdeutsche Landesbank Girozentrale, Düsseldorf, Germany	*384,570	+7.97%	1,054.05	31.12.01
26	(28)	Lloyds TSB Group plc, London, UK	*344,257	+7.95%	2,053.56	31.12.01
27	(32)	Fortis Bank NV/SA, Brussels, Belgium	*330,833	+11.88%	2,770.76	31.12.01

* Figures are consolidated

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
28	(27)	Banco Santander Central Hispano, Madrid, Spain	*327,601	+36.07%	2,140.75	31.12.00
29	(-)	DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt am Main, Germany	*324,677	+36.85%	2,380.91	31.12.01
30	(29)	Rabobank Nederland, Utrecht, Netherlands	*323,764	+6.04%	-	31.12.01
31	(26)	Bank of China, Beijing, China	313,733	-3.29%	17,168.89	31.12.01
32	(30)	Abbey National plc, London, UK	*312,773	+5.14%	684.03	31.12.01
33	(33)	China Construction Bank, Beijing, China	305,856	+15.02%	10,282.82	31.12.00
34	(34)	HSBC Bank plc, London, UK	*294,478	+9.25%	1,159.95	31.12.01
35	(35)	Bayerische Landesbank, Munich, Germany	*286,397	+8.47%	3,492.12	31.12.00
36	(-)	IntesaBci SpA, Milan, Italy	*280,382	-3.52%	3,106.58	31.12.01

- Figures are consolidated

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
37	(37)	National Westminster Bank Plc, London, UK	*278,209	+0.27%	3,267.10	31.12.00
38	(36)	Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, Madrid, Spain	*275,350	+4.42%	1,394.33	31.12.01
39	(39)	Halifax plc, Halifax, UK	*272,662	+12.61%	670.75	31.12.00
40	(38)	Landesbank Baden-Württemberg, Stuttgart, Germany	*267,135	+2.53%	4,247.65	31.12.01
41	(40)	The Agricultural Bank of China, Beijing, China	*263,958	-4.00%	15,948.37	31.12.00
42	(41)	Caisse des Dépôts et Consignations, Paris, France	*253,411	-	-	31.12.00
43	(43)	The Asahi Bank Ltd, Tokyo, Japan	241,500	+7.69%	3,218.80	31.03.01
44	(44)	Royal Bank of Canada, Montréal, Canada	*230,148	+23.27%	5,681.90	31.10.01
45	(46)	The Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited, Hong Kong, Hong Kong	*223,489	-1.09%	5,762.71	31.12.01

* Figures are consolidated

Current Rank	Previous Rank	BANK	Assets US\$m	+ or - (local curr)	Capital US\$m	Balance Sheet
46	(45)	International Bank for Reconstruction and Development, Washington, USA	222,841	-2.49%	11,476.00	30.06.01
47	(48)	Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), Frankfurt am Main, Germany	218,042	+9.78%	455.25	31.12.01
48	(47)	Nordea Group, Helsinki, Finland	*215,073	+7.61%	1,052.44	31.12.01
49	(-)	Dexia Bank Belgium SA, Brussels, Belgium	197,303	-	2,574.13	31.12.01
50	(60)	KBC Bank NV, Brussels, Belgium	*192,257	+22.02%	3,168.64	31.12.01

Vir: The Bankers' Almanac, 2002.

Priloga 6

AVSTRIJA

Bank Austria Creditanstalt, komercialna banka, je največja avstrijska banka. Ustanovljena je bila leta 1880. Oktobra 1991 sta se *Österreichische Länderbank* in *Zentralsparkasse und Kommerzialbank* združili pod imenom *Z- Länderbank Bank Austria*, ki se je dve leti kasneje spremenilo v *Bank Austria*. Leta 1997 je banka prevzela *WestLB Austria*, leto kasneje pa pridobila večinski delež v *Creditanstalt*. Novembra 2000 je prišlo do združitve z *Austria Creditanstalt International*. 12. avgusta 2002 sta se *Creditanstalt* in *Bank Austria* združili v novo entiteto z imenom *Bank Austria Creditanstalt*. **Erste Bank der Österreichischen Sparkassen** je nastala leta 1997 po združitvi najstarejše hranilnice v Avstriji, *Die Erste österreichische Spar-Casse Bank* (ustanovljena leta 1819), in *GiroCredit*. Nastala je druga največja bančna skupina v Avstriji in vodilna med avstrijskimi hranilnicami. Danes je banka vodilna v bančništvu na drobno v osrednji Evropi. Tretja največja banka v Avstriji je **Raiffeisen Zentralbank Österreich**, osrednja institucija v Raiffeisen sektorju. Regionalne Raiffeisenlandesbanken imajo okrog 90% lastniški delež. **Österreichische Kontrollbank** je bila ustanovljena leta 1946. Je zasebna banka, katere storitve vključujejo izvozne garancije, aktivnosti na področju financ in kapitalskih trgov. **Bank für Arbeit und Wirtschaft** se ukvarja s komercialnim in privatnim bančništvom ter bančništvom na drobno. Ustanovljena je bila leta 1947. **Österreichische Postsparkasse** je univerzalna banka, ki je bila ustanovljena leta 1883. Leta 1997 se je preoblikovala v delniško družbo. **Österreichische Volksbanken**, osrednja bančna institucija v sektorju industrijskih vzajemnih bank, je komercialna banka. Ustanovljena je bila leta 1922, leta 1991 je prevzela Volksbank Wien.

BELGIJA

Največja belgijska banka je **Fortis Bank**, komercialna banka, ki velik izbor svojih finančnih storitev preko številnih distribucijskih kanalov ponuja 65 državah, še posebej pa je aktivna v Benelux-u. Nastala je leta 1822 kot *Société Générale des Pays-Bas pour Favoriser l'Industrie Nationale*. Kasneje je spremenila ime, se povezovala z drugimi bankami in leta 1985 je nastala *Générale de Banque*, ki se je leta 1998 povezala s *Fortis group*. Po združitvi z *ASLK-CGER* leta 1999 je dobila današnje ime. Junija 2000 je *Fortis Bank Nederland*, njeno hčerinsko podjetje, ki ga ima v stoodstotni lasti, prevzelo nizozemsko *MeesPierson*. **Dexia Bank Belgium** je privatna delniška družba, ki se ukvarja s komercialnim, podjetniškim, investicijskim in privatnim bančništvom ter z bančništvom na drobno. Ustanovljena je bila leta 1860 kot *Crédit Communal de Belgique SA-Gemeentekrediet van België*, maja 2000 je dobila današnje ime. Lastnik banke je Dexia Group, ki je marca 2001 prevzela Artesia Banking Corporation in jo povezala v drugo največjo belgijsko banko. **KBC Bank** je univerzalna banka, njene storitve vključujejo upravljanje s premoženjem, menice, obveznice, kapitalne trge, poslovne finance, zadolžnice, kredite, investiranje, devize, garancije, mednarodne poravnave, denarne trge, vodenje portfeljev, nepremičnine, zavarovanja tveganja, sindicirana posojila, zavarovanje izdaje menic, internetno bančništvo. Nastala je leta 1998 z združitvijo *Kredietbank*, *CERA Bank* in *Bank van Roeselare*, istega leta se ji je pridružila še *CERA Investment Bank*. **Bank Brussels Lambert** se ukvarja z bančništvom na debelo. Nastala je po združitvi med *Banque de Bruxelles* in *Banque Lambert* leta 1975. Septembra 1996 je prevzela *Banque du Crédit Liégeois*, 1. januarja 1998 pa je postala hčerinsko podjetje nizozemske ING Group. **Euroclear Bank** je na svetovni lestvici šele na 585. mestu. Euroclear system je leta 1968 ustanovil Morgan Guaranty Trust Company of New York, Brussels Office (MGB), leta 1972 je lastniške pravice sistema pridobil Euroclear Clearance System PLC, podjetje iz Velike Britanije v lastništvu konzorcija finančnih institucij. Leta 1987 je bila ustanovljena belgijska zadruga, s katero je še vedno upravljal MGB. Leta 2000 je prišlo do transferja vodenja in bančnih obveznosti na novo entiteto, Euroclear Bank, ki je decembra istega leta prejela bančno licenco.

DANSKA

Danske Bank Aktieselskab je organizirana kot delniška družba in se ukvarja s komercialnim in investicijskim bančništvom. Ustanovljena je bila leta 1871. Januarja 1990 se je združila s *Copenhagen Handelsbank* in *Provinsbanken*. Junija 1998 je *Östgöta Enskilda Bank* postala njena podružnica. 1. januarja 2000 je prevzela

Danica Bank in leto kasneje še *BG Bank*. Banka ima približno 200000 delničarjev, od katerih imajo naslednji trije delničarji vsak vsaj 5% delež (v imenu svojih strank): *Arbejdsmarkedets Tillaegspension*, *Hillerød*, *Tankog Ruteskibe Interessentskab*, *København* in *Schroder Investment Management Limited*, London. **Jyske Bank** je privatna delniška družba, ukvarja se s komercialnim bančništvom. Ustanovljena je bila 1967 po združitvi *Kjellerup Handels-og Landbrugsbank*, *Handels-og Landbrugsbanken*, *Silkeborg* in *Silkeborg Bank*. V obdobju od 1968 do 1989 je prevzela naslednje banke: *Banken for Braedstrup og Omegn*, *Samsobank*, *Odderlandbobank*, *Finansbanken*, *Vendelbobanken* in *Holstebro Bank*. Komercialna banka **Sydbank** je bila ustanovljena leta 1970 po združitvi štirih lokalnih bank v južnem Jutlandu. V devetdesetih letih se je združila s *Sparekassen Sřnderjylland*, *Varde Bank* in *Aktivbanken*, maja letos pa je prevzela še *Egnsbank Fyn*. **Nykredit Bank** je združna banka, ki se ukvarja s komercialnim, investicijskim in privatnim bančništvom, storitve pa vključujejo tudi upravljanje premoženja, sindicirana posojila, obveznice in devizni tečaj. **Spar Nord Bank** je bila ustanovljena leta 1967 kot združenje lokalnih hranilnic z severnem Jutlandu pod imenom *Sparekassen Nordjylland*. Leta 1998 se je združila z matičnim podjetjem *Spar Nord Holding* in spremenila ime. Prvega januarja 2001 je prevzela *Aars Bank*.

FINSKA

Sampo Bank se ukvarja se s podjetniškim, investicijskim, privatnim bančništvom in bančništvom na drobno. Ustanovljena je bila leta 1886. Leta 1988 je postala družba z omejeno odgovornostjo, deset let kasneje pa je finska vlada ustanovila holding *Leonia*, ki je postal lastnik banke, skupaj s *Finnish Export Credit*, tudi v državni lasti, je oblikoval *Leonia Group*. Banki sta spremenili ime v *Leonia Bank* in *Leonia Corporate Bank* ter se decembra 2000 po združitvi *Leonia Group* in *Sampo Insurance Company* še sami združili. Februarja 2001 je združena banka spremenila ime v *Sampo Bank*, konec decembra 2001 je prišlo še do prevzema *Mandatum Bank*.

OKO Bank je osrednja institucija v *OKO Bank Group*, ki združuje 245 bank članic in njihovih 693 podružnic. 1998 se je banka preoblikovala v delniško družbo. Hranilnica **Aktia Sparbankje** bila ustanovljena leta 1825 kot *Helsingfors Sparbank*. V letu 1991 je prevzela sedem hranilnic, leto kasneje pa še hranilnici *Vaasan Säästöpankki* in *Porvoon Säästöpankki*. Leta 1993 se je preoblikovala v družbo z omejeno odgovornostjo. **Bank of Åland** je komercialna banka, ki je bila ustanovljena leta 1919.

FRANCIJA

Največja francoska banka **BNP Paribas** je tretja največja banka na svetu. Nastala je leta 1966 kot *Banque Nationale de Paris*, nacionalizirana institucija po združitvi med *Banque Nationale pour le Commerce et l'Industrie* in *Comptoir National d'Escompte de Paris*. Privatizirana je bila leta 1993. Januarja 2000 je prišlo do pripojitve *Paribas* in nastala je institucija *BNP Paribas*, ki je junija istega leta prevzela še *BNP Finance*. Je univerzalna banka, ukvarja se s komercialnim in inozemskim bančništvom ter bančništvom na drobno. **Société Générale** tudi sodi v sam vrh svetovnih bank, saj je petnajsta banka na svetu. Ustanovljena je bila leta 1864 in nacionalizirana leta 1945. Leta 1996 je prišlo do prevzema *Société de Banque du Nord*, *Société de Banque Midi-Pyrenees*, *Société de Banque de Normandie*, *Société de Banque de Provence* in *Société de Banque de Bourgogne*, leta 1997 pa še *Centrale de Banque*. V letu 1998 je prišlo do pripojitve *Hambros Banking Group*, avstrijska *Société Générale Bank* pa je postala njena podružnica. V letu 2001 je nova podružnica postala *Société Général Alsacienne de Banque-SOGENAL*. **Crédit Agricole** je združna bančna skupina, sestavlja jo 53 avtonomnih regionalnih bank, ki upravljajo mrežo 7971 podružnic in centralno banko v skupini, *Caisse Nationale de Crédit Agricole (CNCA)*. *CNCA* skrbi za likvidna sredstva in solventnost celotne skupine. Danes je bančna skupina prisotna v več kot šestdesetih državah. Ustanovljena je bila leta 1920. Leta 1996 je prevzela *Banque Indosuez*, ki se zdaj imenuje *Crédit Agricole Indosuez*, leta 1999 pa *SONFICO*. Četrta največja francoska banka, **Caisse des Dépôts et Consignations**, je v stoo odstotni lasti države. Ustanovljena je bila leta 1816. Je hranilnica, ukvarja pa se tudi z investicijskim in podjetniškim bančništvom. **Crédit Lyonnais** je privatna delniška družba. Ustanovljena je bila leta 1863, leta 1946 je bila nacionalizirana, leta 1999 pa privatizirana. Ukvarja se s komercialnim, podjetniškim, investicijskim, privatnim bančništvom in bančništvom na drobno.

GRČIJA

National Bank of Greece je največja grška banka. Ustanovljena je bila leta 1841, leta 1998 pa je prevzela nacionalno hipotekarno banko *Bank of Greece*. Po statusu je univerzalna banka, ukvarja se s komercialnim, podjetniškim, investicijskim in hipotekarnim bančništvom; posluje tako s prebivalstvom kot s podjetji ter državnimi institucijami. **Alpha Bank** je združna banka, ki se ukvarja s komercialnim bančništvom. Leta 1994 sta se združili *Ionian & Popular bank* in *Alpha Credit Bank*, rezultat je bila nova institucija z omenjenim imenom. Privatna banka **EFG Eurobank Ergasias** je univerzalna banka, ki je bila ustanovljena leta 1990 kot Euromerchant Bank. Po združitvi z *Interbank of Greece* leta 1997, *Bank of Athens* in *Bank of Crete* leta 1999, ter z Ergobank leta 2000 je nastala kreditna institucija *EFG Eurobank Ergesias*, ki se je marca 2002 združila še s *Telesis Investment Bank*. **Commercial Bank of Greece** je komercialna banka, ki je bila ustanovljena leta 1907.

IRSKA

AIB Group je največja banka na Irskem, ukvarja se s komercialnim in investicijskim bančništvom. Ustanovljena je bila po združitvi *Munster & Leinster Bank*, *Provincial Bank of Ireland* in *Royal Bank of Ireland* leta 1966. Združna banka **Bank of Ireland**, ki se ukvarja s komercialnim bančništvom, ima preko 30.000 delničarjev. Ustanovljena je bila leta 1783. Leta 1958 je pridobila vse delnice *Hibernian Bank Limited*. Leta 1966 je irsko poslovanje od *National Bank Limited* prevzela na novoustanovljena banka *The National Bank of Ireland Limited*, ki je v istem letu postala podružnica *Bank of Ireland*. V letu 1972 je prišlo do združitve vseh treh in nastala je nova bančna skupina z imenom Bank of Ireland, ki je leta 1988 pridobila delnice *Bank of Manchester*, *New Hampshire, USA*. V letu 1996 se je *Bank of Ireland First Holdings* združila s *Citizens Financial Group*, v lasti je imela 23,5% pridružene skupine. Leta 1997 je poslovanje od *Bristol and West Building Society* prenesla na hčerinsko podjetje *Bristol & West*, v naslednjem letu pa je prodala *Royal Bank of Scotland Group* prodala svoj delež v *Citizens Financial Group*. **Irish Life & Permanent** je bila ustanovljena leta 1884 kot hipotekarna banka, leta 1994 pa je spremenila svoj status in postala delniška družba – Irish Permanent, dobila bančno licenco in začela kotirati na borzi v Londonu in Dublinu. Aprila 1999 je prišlo do združitve z Irish Life in nastala je današnja banka, ki je leta 2001 prevzela Guinness & Mahon, februarja letos pa še TSB Bank. **Rabobank Ireland** je vzajemna banka. Ustanovljena je bila leta 1994, ukvarja pa se s podjetniškim, investicijskim bančništvom in bančništvom na debelo. **Anglo Irish Bank Corporation** je komercialna banka, ki je bila ustanovljena leta 1964. Leta 1999 je prevzela Smurfit Paribas Bank Limited.

ITALIJA

Največja banka v Italiji je **IntesaBci**, matična banka skupine *Gruppo IntesaBci*, ki v Italiji posluje preko matičnega podjetja in 50 podjetij. 16 podjetij se ukvarja z bančništvom, 27 s finančnimi in komercialnimi dejavnostmi, 7 pa s pomožnimi aktivnostmi. V tujini jo predstavlja 75 podjetij, od tega se jih 23 ukvarja z bančništvom, 46 s finančnimi in komercialnimi dejavnostmi ter 6 s pomožnimi aktivnostmi. Skupina je nastala kot rezultat združitve s *Cariplo* in *Banco Ambrosiano Veneto* decembra 2000 in *Banco Commerciale Italiana* maja 2001. Domača mreža skupine *Gruppo IntesaBci* je največja in najbolj razširjena v Italiji, organizirana je v bančne divizije, specializirane po posameznih segmentih glede na vrsto strank. Divizija investicijskega bančništva, ki posluje z večjimi korporacijskimi strankami, institucijami in finančnimi operaterji, vključuje *Caboto IntesaBci Sim*, borzo skupine. V tujini je skupina prisotna preko 1100 podružnic in predstavništev v več kot 44-ih državah, ki jih nadzira mednarodna divizija InteseBci v Milanu. **UniCredito Italiano** je privatna delniška družba, leta 1870 je bila ustanovljena s privatno pogodbo kot *Banca di Genova Società Anonima*, kasneje je večkrat spremenila ime. Leta 1998 se potem, ko se je *Credito Italiano* odcepila od nje, spremenila ime v današnje. S prvim januarjem 2000 je banka del svojih bančnih aktivnosti prepustila *Credito Italiano*. Tretja največja banka v Italiji, **Sanpaolo IMI**, je bila ustanovljena leta 1563 kot fondacija, leta 1992 pa se je preoblikovala v delniško družbo. V devetdesetih letih je prišlo do velikega števila združitvev. Leta 1994 se je združila z *Banco Lariano* in *Banca Provinciale Lombarda*, leto kasneje pa še z *Banca Nazionale delle Comunicazioni* in *Crediop*. Leta 1997 je bila privatizirana. Novembra 1998 sta se združila *Istituto Bancario San Paolo di Torino* in *Istituto Mobiliare Italiano*, leto kasneje sta ime spremenila v Sanpaolo IMI. V drugi

polovici leta 2000 je banka pridobila nadzor nad *Banco di Napoli*. Petega marca 2002 je skupščina delničarjev sprejela sklep o prevzemu *Cardine Banca*, ki se je za računovodske in davčne namene zgodila 1. januarja 2002, za pravne pa 1. junija 2002. **Banca di Roma** je bila na novoustanovljena 1. julija 2002 kot rezultat reorganizacije *Capitalia Group*

LUKSEMBURG

Največja luksemburška banka, **Deutsche Bank Luxembourg**, je hčerinsko podjetje/podružnica *Deutsche Bank*. Po pravnem statusu je delniška družba, ustanovljena je bila leta 1970, leta 1999 je prevzela *Bankers Trust Luxembourg*. **HVB Banque Luxembourg** je nastala leta 1998 kot rezultat združitve med *Hypobank International* in *Vereinsbank International Luxembourg*, sprva se je imenovala *HypoVereinsbank Luxembourg*, od oktobra 2001 pa ima novo ime. Konzorcijska banka **Banque Générale du Luxembourg** je univerzalna banka, ustanovljena leta 1919. Decembra 2000 se je združila z *Banque MeesPierson Gonet*, novembra 2001 pa še s *Fortis Bank Luxembourg*. **Dexia BIL** je zadružna banka. Ustanovljena je bila leta 1856, takrat je imela izključno pravico za izdajo prvih luksemburških bankovcev. Leta 1860 je izdala prvo »evro-posojilo« za financiranje izgradnje avstrijske železnice. Leta 1929 je postala ustanoviteljska članica luksemburške borze. Leta 1980 je imela glavno vlogo pri uveljavljanju Luksemburga kot mednarodnega privatnega bančnega centra. Leta 1991 je njen večinski delničar postala *Crédit Communal de Belgique*, ki se je pet let kasneje preko navzkrižnega lastništva povezala z bančno skupino *Dexia*. Leta 1999 je k skupnemu neto dobičku prispevala do 20%, zato je dobila glavno vlogo pri razvoju mednarodnega privatnega bančništva, delovanju na kapitalskih trgih, upravljanju denarja in administraciji skupine *Dexia*, ki je v istem letu povečala svoj delež v banki na 99,3%. Maja 2001 je družba prevzela *Bank Labouchere*, novembra pa se je združila z *Dexia Direct Bank*. **BNP Paribas Luxembourg** je bila ustanovljena leta 1964, leta 1989 je spremenila ime v *Banque Paribas Luxembourg*. Današnja banka pa je nastala, ko se je julija 2000 združila z *Banque Nationale de Paris (Luxembourg)*.

NEMČIJA

Deutsche Bank, je druga največja banka na svetu. Ustanovljena je bila leta 1957 po združitvi *Deutsche Bank A.G. West, Norddeutsche Bank* in *Süddeutsche Bank*, julija 1999 pa se je združila še z *Bankers Trust International*. Banka je privatna delniška družba. **Bayerische Hypo-und Vereinsbank** je četrta največja banka na svetu. Nastala je septembra 1998 po združitvi *Bayerische Hypotheken- und Wechsel-Bank* in *Bayerische Vereinsbank*. Decembra 2000 je pridobila delež v *Bank Austria* in jo prevzela. Junija 2001 je prišlo do združitve z *Bank Austria Creditanstalt Deutschland*. **Dresdner Bank** je bila ustanovljena leta 1872. je univerzalna banka, oblikovana kot delniška družba, ukvarja pa se s komercialnim, podjetniškim, investicijskim, hipotekarnim, privatnim bančništvom ter bančništvom na drobno. **Commerzbank** je bila leta 1870 ustanovljena kot *Commerz- und Disconto Bank*. Do leta 1933 je prevzela *Berliner Bank, Mitteldeutsche Privat-Bank, Mitteldeutsche Creditbank* in *Barmer Bank-Verein*. Leta 1952 so bile ustanovljene tri naslednice: *Bankverein Westdeutschland, Düsseldorf, Commerz- und Disconto-Bank, Hamburg* in *Commerz- und Credit-Bank, Frankfurt* in se šest let kasneje združile ter prevzele današnje ime banke. Leta 1993 je prišlo še do združitve z *Berliner Commerzbank*. **Westdeutsche Landesbank Girozentrale** je državna banka, ki je bila ustanovljena po združitvi *Rheinische Girozentrale und Provinzialbank, Düsseldorf* in *Landesbank für Westfalen Girozentrale, Münster*. Decembra 1995 je od *SüdwestLB* pridobila delež v *Westdeutsche Landesbank (Europa)*. Do konca naslednjega leta so vse podružnice, hčerinska podjetja in poslovalnice od *Westdeutsche Landesbank (Europa)* pripadale *Westdeutsche Landesbank*. Aprila 1999 je banka od *West Merchant Bank Limited* pridobila bančno poslovanje. Aprila naslednjega leta je *Westdeutsche Landesbank, Francija*, postala njena podružnica.

NIZOZEMSKA

ABN AMRO Bank, največja banka na Nizozemskem, je univerzalna, ukvarja se s komercialnim, podjetniškim, investicijskim, privatnim, inozemskim bančništvom ter bančništvom na drobno. Nastala je po združitvi *ABN Bank* in *AMRO Bank* leta 1990. Spada med največje banke v Evropi, v svetovnem merilu pa je na enajstem mestu. S 3590 podružnicami je prisotna v več kot 76 državah. **ING Bank** je komercialna banka v stoddstotnem

lastništvu bančne skupine *ING Groep* iz Amsterdama. Ustanovljena je bila leta 1992 pod imenom *NMB Postbank Groep*, od leta 1995 pa na Nizozemskem in v tujini posluje pod imenom *ING Bank*. Leta 2000 je prodala svoje deležev *Fortis* in *Aegon* ter z izkupičkom financirala pripojitve ameriških *Reliastar* in *Aetna*. **Rabobank Nederland** je osrednja institucija v finančni skupini *Rabobank*, ki je nastala leta 1972 po združitvi *Coöperatieve Centrale Raiffeisenbank of Utrecht* in *Coöperatieve Centrale Boerenleenbank of Eindhoven*. Skupina vključuje 397 lokalnih *Rabobank*, neodvisnih zadružnih kreditnih institucij, ki imajo na Nizozemskem 1727 poslovalnic, osrednjo institucijo in število specializiranih finančne podružnice, kot so na primer *De Lage Landen* (faktoring in leasing), *Robeco* (upravljanje s premoženjem) in podjetje *Interpolis Insurance*, *Rabobank International* pa je banka, ki opravlja mednarodno poslovanje za celo skupino, posluje pa na debelo. Posamezne *Rabobanke* so hkrati članice in delničarji osrednje institucije. **Bank Nederlandse Gemeenten** je vladna banka, ustanovljena je bila leta 1914. **SNS bank** je vzajemna banka, hranilnica, ki se ukvarja tudi s komercialnim, hipotekarnim, privatnim in bančništvom na drobno. Nastala je leta 1990 po združitvi treh nizozemskih hranilnic. V devetdesetih letih je prišlo do velikega združevanja z ostalimi bankami hranilnicami, povezala se je kar s sedmimi.

PORTUGALSKA

Caixa General de Depósitos je bila ustanovljena leta 1876, junija 2001 se je združila z *Banco Nacional Ultramarino*, oktobra istega leta pa odprla podružnico *Banque Franco Portugaise*. **Banco Comercial Português** je privatna banka, ustanovljena leta 1986. Leta 2000 se je združila z *Banco Portugues do Atlantico*, *Banco Mello*, *Banco Mello Imobiliario* in *BCP-IF SGPS*. **Banco Espirito Santo** je komercialna banka. Ustanovljena je bila leta 1920, leta 1937 se je z *Banco Comercial de Lisboa* združila v *Banco Espirito Santo e Comercial de Lisboa*, ki je bila podržavljena leta 1975 in ponovno privatizirana leta 1991. Leta 1999 je spremenila ime v današnjega. **Banco BPI** je privatna banka, ki se ukvarja z bančništvom na drobno in s podjetniškim bančništvom. Nastala je leta 1998 kot rezultat združitve med *Banco Fonecas & Burnay*, *Banco de Fomento e Exterior* in *Banco Borges & Irmão*. **Banco Totta & Açores** je bila ustanovljena leta 1970 po združitvi *Banco Totta-Aliança* in *Banco Lisboa & Açores*. Leta 1975 je bila podržavljena in leta 1989 kot prva banka ponovno privatizirana. Od novembra 1996 je popolnoma v privatni lasti.

ŠPANIJA

Največja španska banka, **Banco Santander Central Hispano** je nastala je leta 1999 kot rezultat združitve med *Banco Sandater* in *Banco Central Hispanoamericano*. Konec decembra 1999 je bilo med lastniki 761086 delničarjev. *BSCH* je univerzalna banka, saj se ukvarja s komercialnim, investicijskim, hipotekarnim, privatnim bančništvom ter z bančništvom na drobno in na debelo. **Banco Bilbao Vizcaya Argentaria** je privatna univerzalna banka, ki je nastala januarja 2000 po združitvi med *Banco Bilbao Vizcaya* in *Argentaria Caja Postal y Banco Hipotecario*. Marca istega leta je prišlo do združitve z *Banco del Comercio* in *Banco de Negocios Argentaria* aprila pa še z *Banca Catalana* in *Banco de Alicante*. **Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona 'la Caixa'** je hranilnicoain univerzalna banka, ustanovljena 1990 po združitvi med *Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros 'la Caixa'* in *Caixa Barcelona*, ki je leta 1996 prevzela *Banco de Europa*, *CaixaBank* in *Banco Granada Jerez*. **Banco Español de Crédito** je komercialna banka. Ustanovljena je bila leta 1902, v obdobju od 1929 do 1957 se je združila s petnajstimi bankami. Leta 1994 je v javni ponudbi kupila 73% Capital in štiri leta kasneje s prevzemno ponudbo dosegla 97,7% delež. **Banco Popular Español** je privatna delniška družba, ki se ukvarja s komercialnim bančništvom in bančništvom na drobno. Ustanovljena je bila leta 1926.

ŠVEDSKA

Svenska Handelsbanken, največja švedska banka, univerzalna in regionalna banka, je privatna delniška družba, katere delnice ima javnost. Ustanovljena je bila leta 1871, leta 1990 je prevzela *Skånska Banken*. Leta 1994 je ustanovila podružnico *Handelsbanken*, septembra 2001 pa še podružnico *Bergensbanken*. **SEB** se ukvarja s komercialnim, investicijskim ter privatnim bančništvom. Ustanovljena je bila leta 1972, po združitvi poslovanja *Skandinaviska Banken* in *Stockholms Enskilda Bank*. Februarja 2000 je prevzela *Codan Bank*.

FöreningsSparbanken je ena izmed večjih bančnih skupin v Skandinaviji, na švedskem trgu pa ima približno 560 podružnic in 300 podružnic neodvisnih hranilnic. Ukvarja se s komercialnim, podjetniškim, investicijskim, hipotekarnim ter bančništvom na drobno. Nastala je leta 1997, po združitvi *Föreningsbanken* in *Sparbanken Sverige*. **Matteus Bank**, univerzalna banka, je bila ustanovljena leta 1874. njene storitve vključujejo upravljanje premoženja, podjetniške finance, aktivnosti na kapitalskih trgih in internetno bančništvo.

VELIKA BRITANIJA

The Royal bank of Scotland je nastala je po združitvi *The Royal Bank of Scotland* in *Williams & Glyn's Bank* leta 1985. Matična družba *The Royal Bank of Scotland Group*, je marca 2000 prevzela *National Westminster Bank*, s čimer je povečala skupino in razširila ponudbo storitev. V Evropi je med največjimi bančnimi skupini, v Veliki Britaniji pa ima vodilno pozicijo v podjetniškem, privatnem bančništvu, pri bančništvu na drobno in na debelo in pri direktnem avtomobilskem zavarovanju. **Barclays Bank PLC** izvira iz leta 1690. Leta 1896 je prišlo do združitve velikega števila bank. Večje banke, vključene v kasnejše združitve, so *United Counties Bank* (1916), *London Provincial & South Western Bank Limited* (1918), *Union Bank of Manchester* (1919) in *British Linen Bank* (1919). Leta 1969 se je *Martins Bank Limited* združila z *Barclays Bank*. *Bank International* je bila ustanovljena 1925 po združitvi z *Angli-Egyptian Bank* in *National Bank of South Africa*, kasneje je spremenila ime v *BBI*. Januarja 1985 se je Barclays Bank Group reorganizirala, Barclays Bank je prevzela bančno poslovanje skupine. **Lloyds TSB Bank** je nastala junija 1999 kot rezultat združitve med *TSB Bank* in *Lloyds Bank*. **Abbey National** kot delniška družba kotira na londonski borzi. Ustanovljena je bila leta 1944 kot *Abbey national Building Society*. Julija 1989 je bilo njeno poslovanje preneseno na Abbey National, kakor tudi poslovanje *National & Provincial Building Society* leta 1996. **HSBC Bank** je bila ustanovljena leta 1836 kot *The Bermingham and Midland Bank*. Leta 1992 jo je prevzel HSBC Holdings, septembra 1999 je dobila današnje ime.